Бинјамин Исаков

НИКӘРӘЈ ГУДЈАЛ

Бинјамин Исаков

НИКӘРӘЈ ГУДЈАЛ

Нетания
2006

Бир нечә сөз

Мән бәшәријәтин ики даһи халга јәһуди вә көзәл Азербајчан халгына гисмәт этдији надир бир инсан бир инсан дағ еһудиләринин әлиаға Ваһиди Мәрһум шаиримиз Яша Машияховун мүасири, дос-ту,даһи Пушкин вә Сәмәд Вурғунун көзәл тәмсил-чиси Бинјамин Исаков барада сөз дејә билмишәмсә, о, көзәл инсанла таныш олмаг мәнә гисмәт олдуғуна
көрә, өнун ше'рләрини севдијимә көрә онун һаггында мәнә сөз демәк гисмәт олубса, өзүмү ән хошбәхт ин-санлардан бири кими һесаб эдиб гүрур дојурам.

Лазыр Ханукаев
2007 Израил

Вәтәнпәрвәр шаир.

Шаир Бинјамин Исаков инсанпәрвәр шаирдир. Ө "Кабзона яздығым мәктублар" адлы поэмасында языр·

"Әј инсан гәлбимин шаһысан инан.
Сәнсиз бу тәбиәт нејә дәјәрди.
Көз яшы түкәрди, тәк олдуғундан.
Ким ону бизим тәк әзизләјәрди."

Шаирә корә бүтүн милләтләр әјнидир. Онун гәлбинин шаһы инсандыр. Енә һәмин поэмада шаир языр:

"Гәлбимдә инсана мәһәббәтим вар.
Мәнимчин әјнидир, бүтүн милләтләр.
Дүняда һамыја бир көзлә бахар.
Һәятын гәдрини яхшы биләнләр."

Бәли, Бинјамин Исаков һәяты севир ер үзүндәки бүтүн милләтләри хошбәхт көрмәк истәјир.О, дүнјада кедән бу просеслардән нараһатдыр. О, бүтүн инсанлары хошбәт көрмәк истәјир. Енә һәмин поэмада Бинјамин Исаков аллаһа ялварыб дејир:

"Аллаһым, ялварыб дејирәм сәнә.
Кәл, ат өрәкләрдән бу шејтанлары.
Бүтүн инсанлары чыхарт аг күнә.
Һеч кимин галмасын, дәрди губары."

Мән профисианал әдәбијатчы вә я бир тәнгидчи олсајдым чәсарәтлә. Бинјамин Исаковун әсәрләриндән фәлсәфә ахтарардым. Бәлкәдә мән янылмаздым. Бинјамин Исаков Азәрбајчанын дилбәр кушә-

ләриндән бири олан Губа шәһәриндә 1937-чи илдә доғулмушдур. О, Губа шәһәринин Гырмызы гәсәбәсиндә орта мәктәби битирмишдир. Шаир Бинјамин Исаков 14-15 яшларындан башлајараг ше'рләр язмышдыр. Әлбәттә һәмин ше'рләр зәиф ше'рләр иди. Бинјамин Исаков һәмин ше'рләр һағгында дејир: "О, вахт яздығым ше'р-ләри мән "Пионер" гәзетинә көндәрирдим. О, заман "Пиөнер" гәзети ушағларын ән севимли гәзети иди. Онда "Пиөнер" гәзетинин редаксијасы мәнә белә бир мөвзуда чаваб көндәрмишди: "Сән шаир олмаг истәјирәнсә чохлу бәдии әдәбијјат оху. Әлбәт ки, онлар дүз идиләр. Заман кечди, шаир дејир: " Һәят јоллары һеч вахт һамар кечмир о, дашлы кәсәкли олур." Бинјамин Исаков "Ачы рүзкар" ше'риндә языр:

Бүтүн варлығымла бағлыјам она.
Ше'ирсиз кечмәди, накам кәнчлијим.
Һәят салды мәни мин, бир оюна.
Итди, тапылмады, тамам кәнчлијим.

Шаир Бинјамин Исаков дејир: " Мән илләрлә әлимә гәләм алмырдым лакин, гәлбимин дәринликләриндә нә исә, мәни раһат бурахмырды. Һәрдән ше'рләр язар, онларда итиб батарды. Бинјаимн Исаков деди Юсиф мүәллим һәјат чох гәрибәдир. Шаирләр наһаг язмајыблар:

"Әј һәјат сән нә гәрибәсән" Бинјамин Исаков дејир Јусиф мүәллим Губада яхшы достларым вар иди. Лазыр Хајватов, мәним достум, гардашым бөјүк ша-

ир Яша Машияхов, Рамбом Шамаилов, Рафоил сяви Нисимов, Рафаэл Узилов, бу адамларда бөјүк инсан өрәји варды. Лазир Хајватов гәсәбәмизин мәдәнијјәт эвиндә мүдүр ишләјирди. О, бүтүн өмрү боју әдәбијјатла мәшгул олмушдур. Аллаһ она рәһмәт эләсин. Лазыр Хајватов китаблардан һикмәтли сөзләр в афоризимләр, јығырды. Лазыр Хајватов чохлу әзијәтләрлә бир китаб чап эдә билди. Китабын ады беләдир "Һикмәтли сөзләр вә афоризимләр. "Бу китаб Азәрбајчанда бөјүк һүрмәтлә гарышланды вә онларын столүстү китабына чевирилди. Лазыр Хајватов мәнә вә башга гәләм достларыма чох күмәк этмишдир. О, гәзетләрдә,журналларда әдәбијата аид бир язы тапанда, мүтләг бизә чатдырарды. Гарлы бир гыш күнү иди, мән мәдәнијјәт эвинә кәлдим о, мәни узагдан чағырды вә әлиндәки Азәрбајчан журналыны узатды, ал бу рессинзијаны оху, сәнә лазым олар. Мән исә өшүјә-өшүјә она дедим, Лазыр мүәллим мән нәрд ојнамаға кәлмишәм. Нәрд ојнаячағам. О, өз дедијиндән дүнмәди, мәни күчлә отуртду вә деди, бу рессинзиядан бир абзаст оху, сонра истәмәсән охума.

Мән бир абзаст охудум, нечә дәјирләр, о, бығ алты мәнә бахыб күлүрдү. Рессинзија мәни овсунламышды. О, чибиндән мүдүр отағынын һачарыны вериб деди, кет мәним отағымда оху. Аллаһ она рәһмәт эләсин. О, мәнә өмрү боју бәдии әдәбијјат охумагда күмәк этмишдир. Бинйамин Исаков чохлу лирик ше'рләр язмышдыр. Онлардан чох аз галмышдыр. Бинјамин

Исаковун кәнчлик илләриндә Гырмызы Гәсәбәјә Дағыстанын Дәрбәнд шәһәриндән јәһуди артистләри консертләр вә тамашалар көстәрмәјә кәлмишдиләр. Бу концерт вә тамашалар чох мүвәффәгијәтлә кечирди. Бүтүн гәсәбә чамааты онлары алгышлајырды.Ана дилиндә маһнылар эшитмәк нә гәдәр хош иди.Гырмызы Гәсәбәдә Раби Бирор адында јәһуди дилиндә ше'рләр вә поэмалар язан бир шаир олуб. Мән онун поэмаларыны тојларда охумасыны эшитмишәм. Он-ларын ады белә иди "Хинәјбоги" вә "Әләхдод вә һ̧ә-сидо". Шаир Бинјамин Исаков дејир ки, мән дәрбәнд артистләрин-дән илһам алараг ана дилиндә ше'рләр язмаға башладым. Мәним ше'рләримә һәвәскар мүсугичиләр мүсуги яздылар. Бунларын биринчиси "Сијә чумһо", "Га-ра көзләр" иди. Бу маһны о, гәдәр мәшһур олдуки, ону тојларда јәһуди ханәндәләриндән башга, Азәрбајчан вә әрмәни мүгәнниләридә охујурду.

Мән Иусиф бин Јухај Бинјамин Исаковла Израилдә таныш олмушам. Мән онун адыны эшитмишдим лакин өзүнү көрмәмишдим. Нечә дејирләр, икидин адыны әшит, өзүнү көрмә. Мән ондан ше'рләрини истәдим о, бөјүк мәмунијәтлә ше'рләрини мәнә верди. Вә зарыфатяна мәнә деди, сәнин кими көзәл сәсли ханәндәдән, мән һеч ян кечә биләрәмми? Бинјамин Исаков чох садә адамдыр. Сәмәд Вурғун бир ше'риндә белә языр:

"Садә һәятдадыр һәр бәхтиярлыг Бинјамин Исаков Сәмәд Вурғун һаггында белә дејир о, мәним мүәллимимдир. Мән шеирин сирләрини ондан өјрәнмишәм. Бинјамин Исаков "Кабзона яздығым мәктублар" поэмасында Сәмәд Вурғун һаггында белә языр:

"Мән Вурғун дејиләм, нүкәрәм она.
Ондан өјрәнмишәм ше'-ри, сәннәти.
О, шүһрәт кәтирди Азәрбајчана.
Дүнјаја сәс салды, онун гүдрәти.

Онун сәләфијәм, севирәм мәндә.
Чәлалын күлләси мәнә, дәјибдир.
Гаранлыг кечәдә, бир көјчәмәндә.
О, да мәним кими яр көзләјибдир.

Бинјамин Исаков һәрдән гәмли ше'рләр язмағына бахмајараг о, лирик ше'рләрә даһа чох мејл эдир. Башга сөзлә десәк, Бинјамин Исаков лирик шаирдир. О, "Кабзона яздығым мәктублар" поэмасында языр:

"Инанки, мәһәббәт шаиријәм мән.
Севкидән дојмајыр, һәятда күнүл.
Мәчнун узаг кәзмәз, көзәл лејлидән.
Јохса, сусачагды агачда бүлбүл."

Демәки, бәдбинсән, сөнүксән бир аз.
Мәһәббәт олубдур мәсләким мәним.
Бир көндә өрәјим, севкисиз олмаз.
Онсуз, солачагды күлүм, чәмәним.

Бинјамин Исаков һәјатын севки үзәриндә гурулдуғуну идиа эдир. Бинјамин Исаков дејир, әјәр дүнјада севки олмасајды һәятда инсанлар бир-бирини дидәрди. О, дејир: "Дүнјада бүтүн инсанларын, милләтләрин хош, бәхтлији севки өзәриндә гурулачагдыр. Мән Буна эминәм. Бинјамин Исаков вәтәнпәрвәр шаирдир. О, доғулдуғу Губа шәһәрини вә Губа халгыны севдији кими бәлкәдә һеч ким севә билмәз. Шаир Бинјамин Исаков "Губа јолунда" адлы ше'риндә языр:

Чатырам Губая, өрәјим эсир.
Гәлбимә нур сачыр, бу торпаг мәним.
Узагдыр Гудялдан чохдандыр шаир.
Мүмкүнсә бағышла, ону, вәтәним.

Кәтирин одлары, түкүн башыма.
Белә ајрылыгдан безмишәм, инан.
Губа сөзү язын, мәзар дашыма.
Чүрүк бир ағачдыр, вәтәнсиз инсан.

Биз бурда шаирин нә гәдәр күврәлдијинин вә вәтән һәсрәтини чәкдијини ајдын көрүрүк. Мән чәсарәтлә дејә биләрәм ки, Бинјамин Исаков эсил вәтәнпәрвәр шаирдир. Мән фикирләшиб һәјран галырам вә дејирәм, Бинјаминин гәлбинә бу гәдәр севки, мәһәббәт һардан кәлмишдир. Доғруданда шаир ичәридән яныр. Вәтән һәсрәти чәкир. Каш биздә вәтәнимизи, халгымызы, анамызы Бинјамин Исаков кими севә биләјдик. Шаирин нечә дә бөјүк өрәји вар. Бәлкә мән шаири чох тәрифләјирәм јох, бу онун ше'рләриндә ајдын көрүнүр. Сиз

онун бөјүк өрөјини даhа ајдын көрмәк үчүн, мәним фикрими тәстиг этмәк үчүн, сиз шаирин "Никаран өвлад" ше'ринә фикир верин:

Никаранам Гарабаг.
Мән өзүмдән, күсмүшәм.
Дәрдә, гәмә дүшмүшәм.
Яр гәлбими яхшы бах.

Өвладынам әј вәтән
Hара кәдиб даянсам
Сәнсиз кәзиб долансам
Ган сызылар көзүмдән
Никаранам мән сәндән.

Бөјүк вәтәнпәрвәр шаир Азәрбајчанда кедән бу просеслә рдән hәмишә никарандыр.

О, вәтәниндән, халгындан узаг олдуғу үчүн чох кәдәрләнир. Шаирин ше'рләриндә вәтән сөзү севки, сөзү онун ше'рләринин өзәји вә ана хәттидир. Мән шаирин азәрбајчан дилиндә яздығы ше'рләриндән данышдым. Инди исә Бинјамин исаковун еhуди дилиндә яздығы ше'рләриндән данышмаг истәјирәм. Бинјамин Исаков чох ше'рләрини еhуди, дилиндә язмышдыр. О, hәмин ше'рләр hаггында белә дејир: "Мән јәhуди дилиндә ше'рләри элә язырдым ки, онлара мусуги гошмаг асан олсун. Чүнки, нечә дә ше'рләр яхшы олсада, онлары чап этмәјә Азәрбајчанда гәзет вә журналлар јох иди. Мән догру јол сечмишдим. Гырмызы гәсәбәдә Мухоил Илазаров"Мәшhур гармончу Мәләјкә Илазарованын

оғлу" адлы бир нагарачы варды. О, мәним достум иди. Онларын бүтүн аиләси мүсугичи иди. Губа рајонунда вә Губая яхын рајонларда яшајанлар онлары таныјыр вә тој мәчлисләринә чағырырдылар. Мән "Сијә чумһо", "Гара көзләр" ше'рини язмышдым, Мухоил мәнә деди ки, белә ше'рләр чох яз бизә тојларда охумаға јәһуди маһнылары лазымдыр. Аллаһ Мухоилә рәһмәт эләсин. Ондан сонра маһныларымы Гырмызы гәсәбәдә тар чалан Нисим Нисимов охујурду. О, мүсуги мәктәбини гуртармыш савадлы бир мүсугичи иди. Нисим Нисимов мәним маһныларым һаггында дејир: "Мән сәнин маһныларыны Амеркада, Канадада, Алманияда, Израилдә охумушам. Онлары динләјәнләр мәндән чох разы галыблар. Израилдә мәним маһныларымы ханәндә Лазыр Хнукаев, Јусиф бин Јухај вә башга ханәндәләр охујур. Јусиф бин Үухај Израилдә чохлу диск бурахыб. Бу дискләрдә о, башга еһуди маһнылары илә јанашы, мәним маһныларымы да охујур. Халг онлары, севинә-севинә динләјир. Мән Јусиф бин Јухај Бинјамин Исаковун Израилдә яздығы "Ләзкинка" адлы поэмасы һаггында данышмаг истәјирәм. Бу поэма мәшһур ССРИ халг артистләри Танхо Израилов вә Иосиф Матаев һаггында сөһбәт ачыр. Бу поэмада онларын чәтинликләрә нечә галиб кәлдијиндән данышылыр. Мән бу поэма һаггында статлар кәтирмәк истәмирәм. Халгымыз охујуб она өзләри гијмәт верәчәкләр. Бу поэманын мөвзусуну шаир Иосиф Матаевин "Ләзкинка" китабындан көтүрмүшдүр. Бу поэмада Иосиф Матаев

вә мәшһур Дағыстанын халг шаири Рәсул Һәмзәтовун достлуғундан данышылыр. Бу китабда артистләрин чохлу шәкилләри арасында Иосиф Матаев вә СССРи халг шаири Рәсул Һәмзәтовун артистләрлә чәкдиjи шәкил хүсуси ер тутур. Бинjамин Исаковун jаздығы бу поэма халгымызын чох хошуна Ҝәләчәк вә севә-севә охуjачаглар. Мән Jусиф бин Jухаj шаир Бинjаминин яздығы бу ҝөзәл әсәрләрә ҝөрә миннәтдарлығымы бил-дирир вә она узун өмүр вә чан саглығы диләjирәм.

Jусиф бен Jухаj

ШЕЪҺОЈ ЧУВУРИ

Чүтами Гүбәјму

Ә гәләм күрдокор коф, нүвүстокор.
Чүтами гүбәјму, кујит эримә.
Бәлкә тү нүвүси, чон Яша бирор,
Әхи ә унчоји јә нимәј дүлмә.

Чүтами у тәпә, һүндүрә тәпә.
Доһ̧ор Бәһ̧әз кәнә киристәними.
Кәнә рихдәними вәрф, ләпә-ләпә.
Чилидә билогһо вәрф бәстәними.

Һ̧әсрәт мә анбари, дәрд.мә гәдәрсүз.
Уовһој Гудјал һ̧әрсһој чуммәни.
Чү күју, чү дану, әз дәрд хәбәрсүз.
Гүбә вәтәнмәни, гүбә чунмәни.

2001
Израил

Яр хостокор

Ӄуфдирәнүт хостокор.
Хујкир бирә, мәст бирә.
Ки сохдә әу боһор,
Мүрдкәш чум дирә-дирә.

И ҥәдәтһо әз ҥилом,
Ниварасү, вир нибу.
Чәнд ҥүмүр бири томом,
Һәлә чәндикәш инбу.

Сәхт јозуги хостокор,
Әдәј сухтә, вараста.
Тү фикир сох, чум докор.
Һәммә яр хостә, наста.

Ә һ,илом дүлһо һисти,
Сијә сангә хунојИ.
У нәс хостә һич дусти,
Әри әну тәҥноји.

2001
Израил

Дәриjо лол поисти

Әрчү лол поистәj, әрчү лол нүшдәj,
Дәрдлүjә дүлмәрә тү әрчү күшдәj,
Ә овул домундәj, чү бири түрә,
Чү бисто, һүндүрә ләпүрhоj түрә.
Бәлкә пир бирәj тү, куч тү кәм бири,
Бәкә ḫовун сохдәj, тү ә гәм дәри.
Дәриjо сокит нүшдкә, ләпүрү нирав.
Ķучү нә бирәкор, доḫор ниваров.
Тү сокит нүшдәки лов бирә дүлмә,
Һаштан ки, пуч бирә ширинә ḫүмүрмә.
Дәриjо ләпүр дорә, новур лол нүшдә,
Һәр кәс дәнишүку ә гувот хүшдә.
Бинями, уjог бош, мә хис ә ḫилом.
И һ,үмүр лап кәми, бирәни томом.

2003
Израил

Духдəр Дəрбəнди

Ə мүлк хочи бүрүм мə.
Əз дур түрə, дүрүм мə.
Кəм мундəбу, мүрүм мə.
Ə духдəрлəј Дəрбəнди.
Тү ширини, тү гəнди,
Əдухдəрлəј Дəрбəнди.

Рач бирəкор наз дорə.
Мəрəш и кор, ħəз дорə.
Ни хојүм јəккəhорə,
Ə духдəрлəј дəрбəнди.
Тү ширини, тү гəнди,
И рачhорə ки, зəнди.
Ə духдəрлəј Дəрбəнди.

Воку, диро и дəрə
Ħəсрəт мəјил тү мəрə.
Шинох тү Бинјамирə.
Ə духдəрлəј Дəрбəнди.
И рачhорə ки, зəнди,
Ə духдəрлəј Дəрбəнди.

2003
Израил

Хәһәркили тү

Ҝуфдурум, ә духдәр тү тәһ,но ҝәшдә,
Әҹи\. Бәгдә дустә хәһәрҝили тү.
Мәрә чумһој ә ну рәһ̦әт нә һиштә,
Ә ҹә рафт, бујбәстә хәһәрҝили тү.

Ҝуфди ки, нәс хостә түрә у духдәр,
Јәккәрә коф дори нист түрә хәбәр.
Ҝуфтурум, турш нибу расирә бәһәр.
Һәлә урә наста, хәһәркили тү.

Ҝуфди ки, ә дүнјо нисти мәһәббәт.
Әрчү мундәјт бәгдә әријәки һ̦әсрәт.
Ҝуфдурум, энкүшдәри бәрдүт һәј сәһ̦әт.
Ҝирист, аста-аста хәһәркили тү.

1990
Куба

Шаирһо

Шаирһо дәрд хурдә, гәм вәрәхширә.
Һәмишә бәдбәхти һәр нүвүстәкор.
Ә аташһо сухдә, чум дирә-дирә
Ә болоһо дәри, сәр нүвүстокор.

Шәвү шәв нәс бирә сәбәһ̧ү сәбәһ̧.
Ә мол дәвләт һ̧илом нист јүрә тәмәһ̧.
Әри хубә рузһо мунди чумәрәһ̧.
Әри дуст, очуги дәр нүвүстәкор.

Нүвүсит, хундәкор јә чи варасү.
Дәрд-гәмү буров, тәмиз бу һ̧әрсү.
Хуби сох, ә хуби һичиш нирасү.
Әз һ̧илом рәһ,мәт бәр-бәр нүвүстәкор.

2001
Израил

Дәрмуј дул

Тү дәрмуни әри дүл.
Гәдүр хүшдә, наста тү.
Бәдә чумһо анбари,
Бијо кәшди аста тү.

Әз гәд богһо, күл чирәм,
Түрә вихдәм, вичирәм,
Мә ә тү, ошуг бирәм,
Мәсох ә мә гәстә тү.

Ә аташтү мә сухдәм,
Шәвиш рузиш һәрс рихдәм,
Бәкә, мә һовун сохдәм.
Әрчү мәрә күшдә тү.

Бинјамирә һәзоб ди
Сухун јүрә, кобоб ди.
Хостәникә, тү тоб ди.
Ә чә рафтә нүшдә тү.

2001
Израил

Пучи дүнјо

Ки, омори ки, рафти,
Бинəдəн һичи дүнјо
Ə һəр дүл дəрд дарафти,
Əхирү, пучи дүнјо

Ə чəји тү, ə күлмə.
Яралүни и дүлмə.
Əдəј рафтə һүмүрмə.
Түсүз, бирачи дүнјо.

Юсиф түрə хуб хостə,
Год мəһəни нүвүстə.
Бинјами хости дустə.
Тəмизи, рачи дүнјо.

Əрəги, ху шороб ху,
Əхирү пучи, дүнјо.
Нə мол мундə, нə дүвлəт,
Рафдəни кучи дүнјо.

2000
Израил

Дәдәј ә сәр чун вә

Дәдәј ә сәр чун вә наста хисирә,
Һич рәһәт ниинбу, бимор бирокор.
Ә чикәј чун дәдәј, бәрит чунмәрә.
Мәрә рәһәт сохит, ој офуррокор.

Дәдәј муку бала, тү әмә кушдор.
Әримә, јә нәнујнәнәм нә хуни.
Хундәки, һәчи хун, әмә соху кор.
Чум түрә, әз чуммә, ноб вурухуни.

Сәр бала лов бисто, һәрс ә хун чаруст.
Муку, мә настанүм һич нәнујнәнәм.
Дүлү нолә кәши, чирјојү паруст.
Нә тануст, чу соху домунд әзир гәм.

Чум дәдәј минәт сохд, кофсүз-кәләчсүз.
Һаштанки, яралү әдәјов хостә.
Әһилом мә кәрдо, инсон үмүдсүз
Кук јә мугамәт хунд, һә сухтә-сухтә.

И дәрдә ки, мидов кәширә кујит
Дәдәј әдәј мүрдә, кук әдәј хундә.
Ә дәдәј һәмишә һүрмәт бурбунит.
Мүрүмә һиломи, һич кәс нәс мундә.

2000
Израил

Гурбу кәрдом

Әри шаир Шәлмү.

Шәвһо, рузһо, воj зәрәjһо,
Мә сәс түрә гурбу кәрдом.
Ҹәрс рихдәjһо, нүвүстәjһо,
У дәс түрә, гурбу кәрдом.

Ә и ҹилом чәнд дәрд хурдәj.
Сухди хәһәр, сухди дәдәj.
Әз чумһоj тү воруш рихдәj.
Мә ҹәрс түрә, гурбу кәрдом.

Ершолоjим вәтәнтүни.
Губә сухдиһо чунтүни.
Ноләjмә ноләj дүлтүни.
Нәфәс түрә гурбу кәрдом.

Бинjамирә сухундиһо.
Инсон рафтә нә омориһо.
Һилил, Оврум сәр нориһо.
Гәфәс түрә гурбу кәрдом.

2001
Израил

Јоршолојим

Вәчири, чәһ̧м сохди, исроилә ту̂.
Әз дәрд, гәм, варастим ә Јоршолојим.
Һәмишә хуб кәрдо һәр мәһ̧шовојту̂.
Ту̂су̂з, имуш нистим ә Јоршолојим.

Сухундут, доғ дорут, ку̂шду̂т имурә.
Ә аташ дәшәнду̂т, чум дирә-дирә.
Ә һәр кучә мәјит, ә Һәр дәр кијрә.
Вој зәрим, киристим, ә Јоршолојим.

Милләт исроилә лов сохдәбу̂ру̂т.
Һәрки, ә јә чикә вирихдәбу̂ру̂т.
Ә худо шу̂ку̂р ки, и рузә ду̂ру̂т.
Ә ду̂лһо пиј бәстим ә Јоршолојим.

Имоһој әкиту̂ Бинјами ну̂шди.
Шориһо омори, дәрдһо кирошди.
Јәтимә, јәсирә, куч дори дошди.
Варастим, әз дәрд гәм ә Јоршолојим.

2000
Израил

Һовункор

Чирјој тү дәкиш, бирә.
Тү һовункор бирәнки.
Кофһој тү, чәшмиш бирә.
Тү һовункор бирәнки.

Хубәчини хубә нум.
Дәрд мәрә ә ки, кујум.
Мәш һовункор бирәнүм,
Тү һовункор бирәнки.

Шәфтә корһо мәсох тү.
Ярашмиш нидү әтү.
Лов нәс бирә у дүлтү.
Тү һовункор бирәнки.

Әрчү, чумһој тү нәми.
Әдәј сухдә Бинјами.
Чикәјмәш чәһәндәми.
Тү һовункор бирәнки.

1997
Куба

Холлүјә духдәр

Имһој васали, ҝүлһо ранҝ дорә.
Ҝүлә дәстә ҝирим, холлүјә ду̦хдәр.
Мә ә тү, ошугум мәкүш дүлмәрә.
Бијо шори ҝирим холлүјә дүхдәр.

Бијо әри дустһо һ̦әрсини, һ̦әрси,
Зу бош пој вәчиним, бәгдә нираси.
Һәр дүлә јә сури, тан јә һ̦әвәси.
Иму чу пој бәрим, холлүјә духдәр.

1960
Куба

Хуб настанбүрүм

Дүнјорә хуб настанбүрүм.
Ә һәммә бәл бәстәнбүрүм.
Һәр ки, омо хостәнбүрүм.
Омо кирошд човонимә.

Ки, куфдирә чун ә дәсдә,
Һ̦үмүр кирошд, сохди гәстә.
Вокордундә јәкиш наста.
Омо кирошд, човонимә.

Кумәк сохди әмә гәләм.
Дәрд дүлмәрә тији сохдәм.
Һәрдән бири, чумһојмә нәм.
Омо кирошд човонимә

Дирәм анбар, рачә духдәр.
Дорәт мәрә чәнд дәрдисәр.
Дүлмә бири, гәбәр-гәбәр.
Омо кирошд човонимә.

Бинјәми, тү јозуг бирәј.
И һ̦иломә хуб нә дирәј.
Тү ә хүшдә зарал зәрәј.
Омо кирошд човонимә.
1989
Куба

Никәрәј Гудјал

Ә Никәрәј Гудјал, бәхшләмиш сох тү
Рәһ̦мә дураз офто, мә чүтам сохум.
Әз һ̦әјли, бәстәји дүлмә ә дүлтү.
Тү һ̦әрс тији мә сох, мә бијо сухум.

Лов тү, фурамори етимә хуно.
Һаштанки, кук шәнди рафди дәдәјә.
Мијом, тү боһор сох мә һәминонһо.
Һәлә ки, мә согум мә вокун сијә,

Ә у, һүндүрә доғ гәдәгә зәки.
Әзу, чилидә вәрф фүрсү әримә.
Һәрдән гәбәр бирә дүлмә сухдәнки.
Хурум, сәрин бисто бәлкә и дүлмә.

Һәр кофә куфдирә настанүм, Гудјал
Туки, танустәни сурһој дүлмәрә
Худо докә мәрә јәнчигир мочол.
Мукујүм әри тү, дәрди-сәр мәрә.

Јә ә тү, иһ̦тибор сохдәм ә һ̦илом.
Палаша овһој тү ә хунмә дәри.
Әлбәт, јә руз инбу һ̦үмүрмә томом
Ә рафдә рәһ̦һој тү мәрәш инбәри.

1989
Куба

Сиjә чумһо

Руj тү товуш дорә у мәнкә хуно
Ошуг бирәм ә тү ә сиjә чумһо
Биjо мәкүш мәрә тәхсирмә нисти
Бәкә санги дүлтү ә сиjә чумһо.

Мәкүш, мәрә - мәкүш мәрә тәхсирмә нисди
Ә духдәрһо әз ә вәлиш и һ̡әдәт һисти
Тү чун худо гәриш мә бош ә һ̡әрәj дусти
Мә миром әри тү ә сиjә чумһо.

Мәjил буров әз дәс и ширинә чун
Инсофү бирокор һич нисоху хун
Воистәни бошум әритү гурбун
Дустогум ә дәс тү ә, сиjә чумһо.

Вәсси мәди мәрә ингәдә чофо
Гәст сохдәj, ә чунмә тү ә биjбофо
Кори нәс сохдәкә, ә тү и кофһо
Бәхт мәни чумһоj тү, ә сиjә чумһо.

1960
Куба

Чуммә хов нәди

Сәбәһ, бисто духдәр, чуммә хов нәди.
Дүлмә гәбәр бисто, ловмә ов нәди.
Омони мүмүрүм, кәсә коф мәди
Әрчү духдәр, әз мә чиро кәшдә тү.
Һовун нисти, әрчу мәрә күшдә тү.

Ловһој тү рүгәни, чумһој тү шороб.
Аташ тү кучлуни, мә бирәм кобоб.
Ә и дәрдһо – гәмһо,сангиш нидү тоб.
Әрчү духдәр, әзмә чиро кәшдә тү.
Һовун нисти, әрчү мәрә күшдә тү.

Бинјами, вәкирди гәләмә ә дәс.
Ше'рһо нүвүсди, кәшди дәс-бәдәс.
Түсүз чүш бистокә, нәс бирә һәвәс.
Әрчү, духдәр, әз мә чиро кәшдә тү.
Һовун нисти, әрчү мәрә күшдә тү.

1965
Куба

Дәдәј

У рачә чирјој тү, ә пишојмәни.
Чү инбу, јәбојкәш, сәсди ој дәдәј.
Офторум, јаралү бисто синәјмә.
Ә пәрдәј дүло во бәсти ој дәдәј.

Дүнјо никәрәји, шәфтә-шәфт рафтә.
Ә шигәм дәдәјһо чәнд дәрд дарафтә.
Һич куксүз, духдәрсүз шори нәс офтә.
Түсүз танки, чунмәш нисти ој дәдәј.

Мә әз тү, дур кәшдәм, тү әз мә нәзник.
Дүлтү аташлү бу, дүлмәни хиник.
Дәдәјсүз ниинбу әхир инсон ник.
Мә әри тү чү сохдәм, кәсди ој дәдәј.

Бинјами микәшү түсүз, сәхтә дәрд.
Ширини әз чуниш дәдәј әри мәрд.
Һ̦әчәл сәхд кучлуни, чәнд дәдәјһо бәрд.
Худо, чәнд човонһо күшди ој дәдәј.

1970
Куба

Пэшму бистори

Сохди чэнд чиро кор, пэшму бистори.
Фурухди тү мэрэ, јэккэ востори.
Нэ мунди, нэ мунди, э тү боhори,
Имоhoj оморэј, бэри дүлмэрэ.
Әрчү, э хориhо зэри дүлмэрэ.

Чун хости тү эз мэ, чунмэрэ дорум.
Хун хости, тү эз мэ, хун мэрэ дорум.
Ә Кирошдэ рэhҗoj тү сэр мэрэ норум.
Имоhoj оморэј, бэри дүлмэрэ.
Әрчү, э хориhо зэри дүлмэрэ.

Вокунди э рузи, чэнд чиро хэлэт.
Чэнд чиро руј дири, тү эзмэ хэлвэт.
Ә сүрх нүгрэрово нисти, мэhэббэт.
Имоhoj оморэј, бэри дүлмэрэ.
Әрчү, э хориhо зэри дүлмэрэ.

Иhҗтиборсүз бисто, у јор Бинјами.
Ә туфон тоб ниду hэр, дор, Бинјами.
Мэ сох э и дүнјо боhор, Бинјами.
Имоhoj оморэј бэри дүлмэрэ
Әрчү э хориhо зэри дүлмэрэ.

1970
Куба

Зу бијо

Чү поистәј әки дәр,
Нист түрә әз мә, хәбәр.
Ҹун воистә, бијо бәр.
Оморәни, зу бијо.

Мәҹнун хујкир бирәбу,
Лејлирә кәм дирәбу.
Руј түрә, ә мә бурбу.
Оморәни, зу бијо.

Һәрчү корһо, ә дәс дә.
Вир мәсох хубә дустә.
Наданһо чү танустә.
Оморәни, зу бијо.

Дәрдмә анбар, гәммә пур.
Инсон нибу такабур.
Мәрә нә мунди, сабур.
Оморәни, зу бијо.

Виниш, у һүндүрә доғ.
Хостәни савзә будоғ.
Түни, һ,әзизә гиноғ.
Оморәни, зу бијо.

Бинјамирә, тү күшди.
Виниш, чү гәмкин нүшди.
Шинирикә, кирошди.
Оморикә, зу бијо.

1998
Куба

Дәрдлуни дүнјо

Шориһо кәм, гәмһо анбар.
Ки, руз дири, әзи дүнјо
Дүлмә бири-гәбәр-гәбәр.
Чү винири, әзи дүнјо.

Дуст дур бири, дүшмә нәзник.
Ҝәрмә дүлһо бири хиник.
Сад сал зивош, әхир тү ник.
Чү, инбәри, әзи дүнјо.

Хостәнбурум, мә шор бүрүм.
Әзу хуби нә винирүм.
И дүлмәрә мә ә ки, дүм.
Вој нә зәри, әзи дүнјо.

Бинјамирә, сухунд атош.
Рафт әз һ̦илом, әзу дәс кәш.
Нивокошду, у јәбојкәш.
Визор бири, әзи дүнјо.

1999
Куба

Әри хубә инсонһо

Инсон анбар нәс зивистә, чон бирор.
Тү хушбәхти, әз тү мундәкә јәдикор.
Ә и һилом, хуб дәнишит һәммәшму.
Әз хубә кор ки, бирикә ку пәшму.

Танистәнум, хубә корһо сохдә тү.
Үшүглүни, тәр-тәмизи у дүлтү.
Мә әз гәләм, тү әз хуби дәс мәкә.
Јобојикәш, мијојм ә һилом бәкә.

Бинјамирә, боһор сохит кофү һист.
У бәрдикәш, воноркәш, нә кирист.
Әз хостәји, дәс нә кәндәм мә һич вәхт.
Әри әну, ә рујмә хәндүсти бәхт.
Мә әз гәләм, тү әз хуби, дәс мәкә
Јобојикәш, мијојм ә һилом бәкә.

1999
Куба

Әри бәбә

Дәдәj, хориникә танит ә Һ̦илом.
Бәбә үшүг дорә, jорошуг, дорә.
Әри хокhоj әну мә гурбу кәрдом.
Ҡәшдәм, нәс офтәнүм, воj зәрә-зәрә.

Бәбә нәс куфдирә, ә балаjмә тү.
Әримә, hүндүрә хунәhо воку.
Мә номус, нә гиjрәт, хостәнүм әзтү.
Сәр бәбә тик инбу, хубикә куку.

Ҷофоhоj бәбәрә вир сохуhо кәс.
Әрчүни, ә Һ̦илом урә зивистә.
Зивисткәш, кәшикәш, мурдала нәфәс.
Номуссүз оморә, гиjрәтсүз, рафтә.

Һ̦әзәбhоj Һ̦иломә мә кәш Бинjами.
Ә бәбәhо лоjиг, тү коф ниjофи.
И дүнjо, hәм, шори, hәмикә, гәми.
Нимә коф офдикәш jә соф ниjофи.

1999
Израил

Әри шаир Шәлмү

Настанүм коф офтә, зәһифи гәләм.
Чәтини, и дәрдә нүвүстә, Шәлмү.
Ә дүлтү дарафти чәнд яра-чәнд гәм.
Мәш әдәм киристә-киристә Шәлмү.

Һә кәшдәј, вир сохдәј, нә офдәј јара
Рихтәјһо һәрс түрә, мә гурбу кәрдом.
Сәбәһ тү шәв бири, воj зәрә-зәрә.
У ноләј сәс түрә, мә гурбу кәрдом.

У хунәј килови, хүрдә, пәнчәрә.
Әдәј кәшдә түрә, әз Гәрәбилог.
Әрчү, нәс вокундә, килитә дәрә.
Бијо, мә кәш Шәлмү, ә синәјмә дог.

Һилил, оврум, сәр нориһо и хори.
Јәдикори әз бәбәһо чон бирор.
Чәнд човоно, ә и хори, сәр нори.
Әз јор нивадаров, шаир бирәкор.

2002
Израил

Әри Яша Машиjохов

Кәнә э дәрд дәри, тонишhо дустhо.
Jә шаир хәлг иму әз һилом рафти.
Мә боhор нә сохдум, и чү кор бисто.
Ә дүлмә, ярahо, дәрдhо, дарафди.

Әчи дәдәj Мирjон, һәрс тиjи сохy.
Гәлпәj гутинәрә, вәкәнү, шәнү.
Ә аташ hо даров сукүрү сухy
Хүшдәрә, э говрәj хәләф дәшәнү.

Чәтини әримә, әзтү дур бирә.
Әстугуj бәдәнмә, әдәj дорд дорә.
Әрчү дур бистори, чум дирәдирә.
Мә һәбүр никәшүм, и чиро корә.

Мумуни э һилом, hәмишә, бирор.
Әз jор нивадараj, тә һилом hисти.
Хәлгмә гирәтлүни. әмә сох боhор.
Әри шаир Яша hәммә киристи.

2004
Израил

Залуми дүнjо

Дәдәj ә доғ мунди, бала ә сәһ̦ро.
Әрчү тү имурә сухунди дүнjо.
Ә һ̦илом һистиһо һәммә дәрдһорә,
Овурди ә сәрмә рухунди, дүнjо.

Пуч сохди, ә һ̦илом рача күлһорә.
Сухунди, доғ дори, хубә дүлһорә.
Тәмизә инсонә чум дирә-дирә,
Ә бәдә рәһ̦ бәрди, фурмунди дүнjо.

Мә боһор нисохум-нисохум әтү.
Әрчү, хуб нәс бирә зәрә ярајтү.
Ә сәрмә шәндәjһо тичә ухһојтү,
Ә дүлмә дарафди, домунди дүнjо.

Овурди ә һ̦илом чәнгәдә инсон.
Дәшәнди һәммәрә ә гәриш туфон.
Зу бәрди, jәкирәш нә дори имкон.
И чунә, Бинjамиш гәрхунди дүнjо.

2004
Израил

Шорә һ̧әрси

И һ̧әрси мозолмәнди,
Һ̧әрүс, ширинә гәнди.
Хошбәхт кәрдо, и дәдәј.
Чү рачә духдәр зәнди.

Гүбәјини и духдәр,
Мозолмәнди, бәхтәвәр.
Куклү-духдәрлү, кәрдо,
Хошбәхт кәрдо тәвәсәр.

Нәгарәт

Гәдәмһошү, хуш кәрдо.
Рузһошү, мејхуш кәрдо.
Вәкирит пәјлоһорә,
Ә чун шиму нүш кәрдо.

Шәһ̧әм сүрхини һ̧әтон.
Хәндәкүли, меһрибон,
Гијрәтлү, номуслүни,
Әри әну чун гурбон.

2003
Израил

Рүбаи

Ә сәр кирпи поистәм
Әз хиники бәјистәм
Кузәт сохдәм нә оморәј
Әз дәрд дүлмә киристәм

1970
Куба

Гэзэл

Офтори ә јормә, киристүм Губә.
Хунмә тији бисто, бәистүм Губә.

Әз јор нивадарај, боһор сох вәтән.
Чәнгәдә ә Һилом мә һистүм, Губә.

Анбара шәһәрһо, кәнтһо, дирәм мә,
Дүл мәрә ә јәкиш нә бәстүм, Губә.

Әнмәни Гисори, Гәрчәји, Киләк,
Уһо нә бистокә, мәш нистүм Губә.

Мә кујит, Бинјами ә дәрд тоб дорә
Боһор сох, мәш сухдум, варастүм Губә.

2004
Израил

Гэзэл

Ҝэнэ рузһојмэ сијэ, дүлмэ э гэд дэрд дэри.
Настанүм чү кор бисто, яр эз мэ гэһри бири.

Эз мэ хубтэ хостокор нибу, танит у јорэ.
Эрчү бэгдэ, у эмэ, јэ тичэ хэнчэр зэри.

Фурмундэ оморэни, э и һ,илом һэр инсон.
Бэлкэ, рэһ̦э вир сохдэ, у еккэрэ ҝоф дори.

Мэ дивонэ инбошум, усүз мэрэ руз нибу
Инсон омори-рафди ки, чү бэрди эз хори.

Бинјамирэ, э кэмэнд дэшэнди чэнд духдэрһо.
Эз ту рачтэ, ҝүзэлтэ, у јэ инсон нэ дири.

2005
Израил

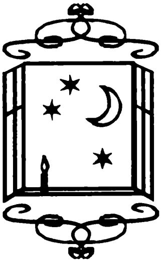

Ҹороі зәнит

И шеʼр нүвүстә омори
әри Юсуф бен Юхаі

Әчә шори бистокә
Мә миіом, һороі зәнит.
Ә унчо дуст нүшдикә
Мә миіом, һороі зәнит.

Ән ишмуни и дүлмә
Јә руз мурав ҹүмүрмә,
Хубә руі бурбу әмә
Мә миіом, һороі зәнит.

Нүшдүмкәш мә ә гәфәс
Дәрикә әмә нәфәс,
Ә кушмә расикә сәс
Мә миіом, һороі зәнит.

Бинҷами шори хостә,
Хәндә-хәндә вәчәстә
Үсүф хундкә шикәстә
Мә миіом, һороі зәнит.
2005
Израил

Дәрмуј дүл
Әри Юсиф бин Юхай

Тү дәрмуни әри дүл
Гәдүр хүшдә наста тү
Бәдә чумһо анбари
Бијо кәшди аста тү.

Әз гәд бағһо күл чирәм
Түрә вихдәм вичирәм
Мә ә тү ошуг бирәм
Мә сох әмә гәстә тү.

Ә аташ тү мә сухдәм
Шәвиш, рузиш һ̦әрс рихдәм
Бәкә мә һ̦овун сохдәм
Әрчу мәрә күшдә тү.

Бинјамирә һ̦әзоб ди
Сухун јүрә кобоб ди
Хостәникә тү тоб ди
Әчә рафтә нүшдә тү.

Израил 2005

Рихд

Яша Машиехов

Мә пүрс әз чумһојмә рихдиһо һ̧әрсә
Ярмә ә өзкәси дәнишираки рихд
Күлһој һ̧әсрәтифә чирәнки әз баг
Әһ̧әвәсовоз ә синәјмә дәшәндәки риху.

Сәбәһ̧һој һ̧иломә ә чум дирәнки
Усүз тәһ̧но мундә хујкир биренки
Дәс кәсә у духдәр ә дәс күрдәнки
Ә дүлмә аташһо дарафданки рихд.

У хост еккәһорә әз мә бихәбәр
Чуммә әрәһ̧ домунд дүл бисто гәбәр
Јә руз пәшму бисто кирист у духдәр
Әмә јозуг-јозуг дәниширәнки рихд.

Азербајчан дилиндән тәрчүрмә
Эдәни Бинјамин Исаковдур.
2007 Израил

Нәвәһо

Нәвә ширинә чини
Танит чунмәни уһо
Әрчү бәхили сохдә
У тәмизә билогһо.

Әруј ишму мозол вә
Ки ни хоју нәвәрә
Ә дүлмә шориһо дә
Лисирәнүм һәммәрә.

Чунмә әришму гурбу
Ишмунит бәһәрһој дор
Мә әришму чун мүдүм
Сохит әмә иҹтибор.

Әй худој мә разинүм
Хубә корһо сохдә тү
Мә әз дүли чунимә
Анбар разинүм әзтү.

Бинјәми, ҹүмүр кәми
Ә дәсмә чи нәдәри
Тү чәҹти кәш әј инсон
Дүл нәвәрә вәбәри.

Хубһо кәрәки

Јә гунши шори сохдкә
Бәхилһо пара бирә
Үшүг хунәрә күшдә
Гили сохдә сәхт дәрә.

И дул әзчә омори
У, һич кәсә нәс хостә
Хуби кәсә дирәнки
Һәрс рихдәни киристә.

Әхудојмә ку виним
Иһо кирә кәрәки
Дү шолумә гунширә
Вәнкәстәнүт ә јәки.

Лап хуб инбисто худо
Әзиниһо һич нә бу
Бәлкә яротмиш сохдәј
Чикәј хубһо вәдибу.

Сон Израил 2007

Лэзкинка

И поэма нүвүстэ омори эри РСФСРи халг артисти Танхо Израилов, нэ эри РСФСРи халг артисти, Иосиф Матаев.

Ә и һ̧илом ки, хубэ кор сохдикә,
Һ̧эзобһо кэшири, у дәрдһо хурди.
Бурбунди ә хәлгһо рача корһорә.
Әз дүнјо рафтэки, у рәһ̧мэт бәрди.

Мэкујит һ̧әсонти, ә доғ варафтә.
Ә сәр дог думонһо, вәрфһо вә бирә.
Һәммә наста рафтә чәтини и рәһ̧.
Нәс күшдә хүшдәрә, чум дирә-дирә.

Инсонһо бири ки, шәв нә хисирә.
Тә сәбәһ, кор сохди, ә мәтләб расү,
Бурбунди ә һ̧илом гувот хүшдәрә
Наданһо әз һ̧илом јәчи варасү.

Чүтам нүвүсүмкә, настанүм бирор.
Кучсүзи гәләм мә, чү дә ә дәсмә.
Мә ә Танхо лојиг, коф нәс офтәнүм
Чү сохум, хундокор рази бу әз мә.

Човони эн Танхо э москов кирошд.
Хунд кэлэ ошколэ, үшүг бисто дүл.
Хундэјин нэ бирэ, дузэ рэҺ нирај.
Әз мэҺлүмһо вэкирд, чэнд чиро эгүл

Омо э доғусту , э рача хори.
Әз вэтэн зијодтэ э Һилом чи нист.
Дэдэј гэл күрд јүрэ, моч сохдэ-сохдэ.
Әз шори дүл хүшдэ јэнчигир кирист.

Јэ Һофтэ нэ кирошд эз чэнд чиро кэнд,
Вэчи човонһорэ дүлү бисто шор.
Әз һэммэ миллэтһо добу э инчо,
Ә һэммэ сохдэнбу, эз дүли боһор.

Вомухт човонһорэ, и сэниҺэткор.
Сурһој вэчэстэрэ, Танхо танустэ.
Инсонһој эн Һилом бисторут мэҺтэл.
Һэвэслү бисторут эри вэчэстэ.

Нэбири э Һилом, јэ эзини кор.
Инсон гэнэт зэнү, варов э һово.
РэҺ буров, чэнд чиро, э сэр энкүшдһо.
И корэ нэ дири, јэкиш э ховһо.

Инсон чүһо нә сохт, кујит ә ҹилом.
Мәнко, астараһо, мәҹтәл бисторут.
Ҹумүр кәм һистикәш, боһор сох эмә.
Әз хүшдә чәнгәдә хубә нум норут.

Әј инсон, ишмунит үшүги дүлмә.
Мә әрчү кәрәкүм, ишму нә бирә.
Боһор сох, јә сәҹәт мә тәк бирәки,
Руз мә торик бирә, дүлмә воj зәрә.

Ә и ҹилом, әз хүшдә нум норокор.
Ҹәзобһоj ҹиломә кәшири, рафти.
Әхир у расири ә мәтләб хүшдә.
Бәгдә һәмишәлик, ә дүл дарафти.

Ә чәнд чиро хори, ә һәммәj дүнjо.
Танхо шори бәрди, шор бири инсон.
Һәммә бәкән сохди и вәчәстәрә.
Дүлһо шори сохди, бирәт меһрибон.

Бурбунди ә ҹилом, гувот хүшдәрә.
Дирокор мәст бири, һаштанки лоли.
Куфдирәт, әз чичо омори иһо.
И ки, мүҹчүзәjи бәлкә хәjоли.

Ә и пучә һ,илом, нум норәкорһо.
Мәкујит, әз һ,илом, хубә руз дирәт
Бәхилһо анбари, танит ә дүнјо.
Ә хубә инсонһо локо вонорәт.

Боһор сох, яранмиш бири ки, марһо.
Ә бәдән инсонһо огу докунут,
Бәгдә, шори сохдәт, әз сохдә корһо.
Һаштанки, әз хүшдә хубә нум норут.

Рузһо торик бирә, шәв оморәнки,
Ә болә домундә, үшүгә дүлһо.
Бәгдә танүстәнүт, гәдүр инсонә.
Дирәнкә пуч бисто, у рача күлһо.

Һәмишә әз хори, тү сүрх нијофи.
Гәдур сүрхһошмурә танит, инсонһо.
Уҹуз мә фурухит, нидајт весторә.
Јәбојкәшә ә һ,илом, нијов у ҹунһо.

Ә Танһо, нә Махај бүхтү вонорут.
Махајә кәм мундут, ә чол дәшәнүт.
Худо кумәк бисто, варасдүт әз дәрд.
Бәхилә дүшмәһо пара, бисторут.

Нə дорут Танхорə нə дорут динчи.
Əхир вəдəшəндүт, у рə эзи кор.
Танхо мəгбун бисто, сухд əз дорун дул.
Нə тануст чү соху, и сəниh̦əткор.

Мə кујит ə h̦илом, мəнк торик инбу.
Танит ки, həмишə у үшүг дорə.
Һəрдəн пишој мəнкə думон вəкирдкəш.
Кəнə бурбундəни, үшүг хүшдəрə.

Товуши əн Танхо ниров əз h̦илом.
Вир нибу, ə дүнјо нум норокорhо.
Əзh̦илом рафтəки, уhо нум норут.
Ə дүлhо домундə, сəниh̦əткорhо.

Боhор сох, хундəки мə и китобə.
Пара бисто дүлмə, кəм мунд ки, сухум.
Əрчү учуз сохдə, инсонə инсон.
Ə дəсмə чи нəдə чу бијо сохум.

Тү воку хунəhо, тү, яратмиш сох.
Инсон хубиhорə, əз дур винирə.
Əз хүшдə норəјко, тү јə хубə нум.
Дусто шори сохдə, дүшмə кур бирə.

Мә кирис ә дүлмә, түсәхт назуки.
Хәрәбә корhорә дур сох әз хүшдә.
Думонhо чәр-хә-чәрх, дарофтәнки дан.
Ә дорун булудhо, кәлә воруш дә.

Омо хиникиhо, дүл Танхо, бәјист.
Әз вәтән дүлпәсә, ә дурhо hишд рафд.
Мә кујит хубә кор, әз јор мадаров.
Ләзкинкәј эн Танхо, ә дүлhо дарафт.

Үсүф мәгбун бисто, гәм вәкирд јүрә.
Ә сәрү hашдан ки, hилом вачаруст.
Нә танүст тоб дорә ә и кәлә дәрд.
Дүлү hәзоб кәши, чирјојү паруст.

hороj зәрүт јүрә, ә кәлә чикә.
Куфдурут бијо ки, чикәј Танхорә.
Дүлү сухдә-сухдә боhор сохит ки,
Вәдиромо, у сәхт зә,әз буру дәрә.

hәчини и hилом, hәчини, бирор.
Нисти ә и hилом, нисти, иhтибор.
hәр чирә әхирү бирәни, јә руз.
Хубhорә вир сохдим, мундим тамаруз.

Настанүм чү куjум, чү нүвүсүм мә.
Аташһоj эн һилом дәри ә дулмә.
Әкәр тү настакә сохдә, хубә кор.
Әрчү саташ бирә ә кор сохтокор.

Һовуни ә һилом дурку куфдирә,
Әрчү гили сохдә, очугә дәрә.
Хәрәби сохдәним, бәгдә сәр куфдә.
Рәһә вир сохдәним, настаним офдә.

Ә дүлмә әзу дул, эн "Данко" дәшә.
Лов сохум үшүг бу, торикә вишә.
Әрчү торик бирәт, парс күрдәт дүлһо,
Әз һилом пәс мунди, һәлә әгүлһо.

Ә Пятигорски рафт Үсүф бирормә.
Дүлү мунд ә унчо, эки "Ләзкинка".
Кушдһо әз әстугу чиро, бирәнки,
Инсон кобоб бирә, нисуху бәкә.

Чү соху, ворушһо, туфонһо омо.
Аташһоj эн һилом кучлу бисторут.
Бәсдүт, торик сохдут үшүгә рәһ,ә.
Бәгдә зарал сохдут, анбар вонорут.

"Лэзкинкара" кушдут, э сэр чун вомунд
Бэгдэ танусдут ки, чуни сэниһ̦эткор
Зарали нэ дирэ бэһ̦зи инсонһо
Боһор сох э хушдэш нэс сохдэ боһор.

Инсонэ и һ̦илом хомэ шир хурди
Фурмундэ оморэ, танитки, уһо
Хубэ э гэд хэрэб гэриш сохдэнут.
Э болэ домундэ, тэмизэ дулһо.

Мэрэ воистэни, э дурһо бурам.
Эз һундури фурам, э чухур дарам.
Һ̦эjб сохт кэш, бэһизи наданһо мэрэ.
Ни бэстум мокунум килит дулмэрэ.

Чукләjи рэһ̦һоj мэ, һ̦онини зувун.
Дулмэ пара бисто, тиjи бисто хун.
Поjһоjмэ хисири, настанум рафтэ.
Чу сохум, чэтини, хубэ коф офтэ.

Нэнуj-нэнэм турэ, гурбунум дэдэj.
Мэ һич э зувунту, китоб нэ хундэм.
Чэтини, настанум хубэ коф офтэ.
Хунмэ тиjи бисто, су курд сухд гэлэм.

Бинјамин, сокит бош, һэчини гисмэт.
Яша бирормэрэ эзчэ, бијофум.
У хуб танистэнбу, ше'ир сэннэтэ.
Имоһој дэрд мэрэ, мэ эки кујум.

Тэмиз сох, э шаир, ḩэрсһој чумтүрэ.
Түрэ хош оморэ зэрэ, вэчэстэ,
Эри хэлг шори хој хэлг хојү түрэ,
Һэлэ ки, э чунтү јэ кэм нэфэсдэ.

Мэрэ бэхшлэлиш сох, тү Үсуф бирор.
Э дүлмэ, анбара мэтлэбһо дэри.
Э болэ дэбирэ, коф нүвүстэкор.
Наданһо, э хубһо, локо вонори.

Эрчү, дур бистори, тү эз "Лэзкинка".
Мэ ки, танистэнүм, унчоји дүлтү.
Дири хэрэбһорэ, визор бистори.
Мунди Махачкала, дүлпэсэ эз тү.

јэ руз, э Пятигорск омо у шаир.
Э ḩилом у Рэсул, кэлэ нум нори.
Нүвүсти чэнгэдэ хубэ кофһорэ.
Нум эну, вир нибу, тэ һисти хори.

Ә дүлмә аташhoj дүл әну дәри.
Әчи у нәрдуву, унчо варам мә.
Танумкә әз jop хәлг, нивадарам hич.
Мүрдәки, әз һилом, рәһәт мурам мә.

Нүшдүт Үсүф, Рәсул ихтилот сохдут.
Рази бисто Үсүф, әри вокошдә.
Танит ки, ә һилом ән хубә кори.
Руз вину, хушбәхт бу, ә вәтән хүшдә.

Тазадан, сәс дәшәнд ә дүнjo, Үсүф.
Шори сохд инсонho, руj үшү хәндүст
Хубә вәчәстәho овурд ә һилом.
Мәтләбhoj инсонho, бисдорут дүрүст.

Үсүф ә, үлкәho, ә шәhәрho, рафт.
Хубә кор инсонә, шориho дорә.
Анбарho хүшдәрә, тәh,әриф докәш.
Настанүт әз хүшдә хубә нум норә.

Әj инсон hәмишә, кәрдош бәхтәвәр.
Әз дүлтү дур кәрдо, мурдала зәһәр.
Чәнгәдә зәһәр дә hәлә ә дулho.
Әрчү пуч сохдәнит, jәзуги күлho.

Бәлкә әз мәтләбмә јә кәм дур бирәм.
Рәђәт нәс бирәнүм, пури дүлмә гәм.
Инсонһој ән ђилом, тәјтә дуз наров.
Әз дүлмә и дәрдһо һич нивадаров.

"Лермонтов, куфдири шори хост һәммә.
Восторокор нисти, һич әз дәрдһојмә."
Һәммә әдәј кәшдә, үшүглүјә руз.
Әри хубә ђилом, мундәт тамаруз.

Хизгил Авшалумов јә чи нүвүсти.
Анбарһо хәндүстәт, һәммә шор бири.
Јә хубә нум офти у "әсәр билог".
Әз күһнә ђәдәтһо, хәлг визор бири.

Боһор сох, шори сохт нәзникһо, дурһо.
Чәнд чиро, вәчәсдүт у говолчиһо.
Шори сохт, шор бисто Рәсул Гамзатов.
Ә рујү воромо үшиглүјә тов.

Рәсул шикил кәши, ә һәммәрово.
Худо хост әришү чәнгдә лово.
Үсүф, шориһо сохт, нә бисто пәшму.
Шори кәм мәкәрдо, һич вәхт әз ишму.

Үсүф јә руз куфди, ә һәвәсовоз.
Тәләбәј Танхојүм, уни мәһлүммә.
Мә әз у вомухдәм, зәрә вәчәстә.
Сурһој вәчәстәрә, у вомухт әмә.

Ә и һилом, танит инсонһо дирәм.
Кәсә хәрәб сохдәт, хүшдәрә вәкир.
Ој Үсүф, гурбунум мә у дүлтүрә.
Хубиһој Танхорә, тү нә сохди вир.

Үсүф омо вәчи, таза човонһо.
У вомухд һәммәрә, ә һилом нум но.
Әз јор нә вәдәшәнд, јә чүклә корәш.
Ә һәрчү фикир до, Танхорә хуно.

Јә "сујита" нүвуст, әз дусти хәлгһо.
Ә сурһој дүл хүшдә тә сәбәһ, куш дошт
Әхир мәтләбһојү ә чикә омо.
Һаштанки, әз кәлә имтоһон кирошд.

Расош Үсүф бирор, ә мәтләбһојтү.
Һәр вәхт үшүг кәрдо, рафтә рәһһојтү.
Нибистокә данит, ә Һилом хубһо.
Һич вәди ни бисто, чикәј хәрәбһо.

Ə гэлэм, хэрэбэ бини э гирог.
Имоhoj бил бошим, э хубhо гиног.
Рэh,эт бирэ дүлмэ хубэ дирэнки.
Ə соги дүjэки, пэjлэ зэрэнки.

Иhорэ ки, офди ки, думут сохди.
Дэсэ э дэс дорэт, э руjho хэндэ.
Һ,үмүр таза бирэ, чун таза бирэ.
Һаштанки, чун инсон, э кэнҺ,идим дэ.

Имоhoj нэзник поj, кушдор тү эмэ.
Чүтам һ,эмэл омо "Парту Патима".
Əз тарих лакhojи и ихтилотhо.
Боло анбар дирэт, и чүклэ хэлгhо.

Əкиму биjовку инсонhо гиног.
Тэjмур омо воно, э синэjму доғ.
У до "догустурэ" чэнд чиро дэрдhо.
Əз һ,илом човон рафт, чэнгэдэ мэрдhо.

Нүвүст Үсүф бирор jэ "Леберетто"
У һ,эзобhо кэши, чэтини и кор
Мүсугирэ нүвүст Нэби Дакиров
Һэрдүшү сохдэнбу э jэки, боhор.

Нүвүсдүт, од норут, танит ә Һ̦илом
Һәлә нәдирәбу "Догусту" балет
Әдәбу вәчәстә дәстәј "Лезкинка"
Чүтамки, вәчәсти ә сәһнә Һамлет.

Дәкиш бирә Һ̦илом, дәкиш бирә, вәхт
Һәрбој нәс хәндүстә ә руј иму бәхт
Ночог бисто, Үсүф домунд ә фикир
Вәхтсүз әзи Һ̦илом, мә кәрдошит вир.

Бинјами, и Һ̦илом шорини, дәрди,
Хори чәнд инсонә хурди фубәрди.
Нүвүс корсүз мә поj сох әмә боһор
Бил муну јә-ди коф әз тү јәдикор.

Омо ә Исроил, Үсүф бирормә.
Хуб сохдут Үсүфә, һәммә бисто шор.
Шориһо диромо, әз дур, ә дүлмә.
Хостәни инсонә, инсон бирәкор.

Ә Исроил омо јә руз "Ләзкинка".
Сәр күрдүт ә сәһнә әри вәчәстә.
Үсүф јовош-јовош, варафт ә сәһнә.
Ә хи ә дүл әну кәлә Һ̦әвәс дә.

Вәчәст Үсүф бирор, у кәлә мәһ̦лүм
Шори сохт әз дүли, урә хостокор
Танит ки, "Лезкинка" танит ә һ̦илом
Әз Танхо, нә Үсүф мунди јәдикор.

2005
Израил

Кабзона яздығым мәктублар

**Бу поэма һәср олунлур
СССР вә Украина халг
артисти Иосиф Кабзона**

Пролог

Гәлбимдә инсана мәһәббәтим вар.
Мәнимчин әјнидир бүтүн милләтләр.
Дүнјада һамыја бир көзлә бахар.
Һәятын гәдрини яхши биләнләр.

Нә гәдәр яшайыб дүнјада инсан.
Зәли тәк сорублар бәдәндән ганы.
Еәнәдә, чахнашир, гајнајыр, довран.
Чох учуз сатылыр инсанын чаны.

Гәләмим зәифдир, зәифдир достлар.
О, кечә биләрми, бу дошлы јолдан.
Кимә лазым язсам чызма-гаралар.
Онда дүшәчәјәм, мән эһтибардан.

Лакин, инадкарам, тәрсәм бир гәдәр.
Билирәм, гуюнун дибиндәјәм мән.
Бәлкәдә башыма кәләр мин хәтәр.
Бәлаја дүшәрәм өзүм билмәдән.

Анчаг, чәкинмәрәм билин бу јолдан.
Чүнки, никаранам инсанлар сиздән.
Әл чәкин, дүјүшдән, аловдан оддан.
Нә гәдәр көз яшы түкүләр көздән.

Охучум бағышла гәмлијәм бир аз.
Сәнә арзуларам күнәшли баһар
Мән кәзә билмәрәм замандан узаг
Нәјләјим јүкләниб гәлбимә губар.

Сән язма, мән сусум, нә олсун сону.
Һәят гуртармајыр фачиәләрдән.
Ичирләр су кими инсан, ганыны.
Од түкүлүр һәр ағыздан һәр дилдән.

Биринчи мэктуб

Сизи чох көрмүшэм мави экранда.
Көзэл сэсинизи динлэмишэм мэн.
Һэрэ, бир ад гоюр, бизим чаһанда.
Гэлбим гүввэт алыр, эмэллэриндэн.

Мэним башладығым бу кичик эсэр.
Сизэ һэср олунур, бөјүк сэнэткар.
Дилдэ, ағызларда, олмусан эзбэр.
Миллэтим сэнинлэ эдир ифтихар.

Инсан бу дүняя кэлиб, кедэчэк.
Чалышыб яхшы ад гоясан, кэрэк.
Пајызда чан верир, халлы кэпэнэк.
Кимсэ эдэ билмир, она бир күмэк.

Нэ гэдэр биз сағығ, ярадаг, гураг.
Биздэн разы галсын кэлэн нэсиллэр.
Чох екэ олсада, бошдур балгабаг.
Көнэшдэ чыхмајыр, бэзэн сэһэрлэр.

Агылы зэкасы даяз оланлар
Өзү-өз-өзүнэ зэрбэлэр вурмуш
Зэли тэк бэдэндэн ганы соранлар
Көрдүјү шилэрдэн пэшиман олмуш.

Әј мәним көнәшим, әј мәним, ајым.
Бу јолдан кечмәјә гүввәт вер мәнә.
Сөјлә һардан кечим, һарда даяным.
Тәки, мәндән хәтәр дәјмәсин сәнә.

Дәјишиб бу һәят, башга замандыр.
Наданлар ат сүрүб, чыхыр јохуша.
Милләтләр гајнашыр, һәр тәрәф гандыр.
Вурурлар башыны сынмаян даша.

Кабзонум, инан ки, јохдур гүввәтим.
Гатышыг заманда итиб батмышам.
Јорулуб бәдәним, түкүлүб әтим.
Әлә бил сәһрада мән тәк галмышам.

Һәгигәти демәк, горхурам инан.
Көзүндән кор олуб, дүз сөз дејәнләр.
Нәјә дидир белә, инсаны инсан.
Бу ишдән олубму хәјир көрәнләр.

Тарих яңылмамыш, яңылмаз бир ан.
Ахырда сөјләјир о, өз сөзүнү.
О, тәмиз гәлблидир одур дүз язан.
Динлә дүз сөзә бах бир ач көзүнү.

Икинчи мәктуб

Бахырам экрана, бахырам сәнә.
Әлиндә тутмусан "сифиртироны".
Сыгмысан чан кими, ону бәдәнә.
Онун тәк, мүгәддәс бир тиро һаны.

Лакин, һејчанлысан, дојурам буну.
Нәдир бу тәлатүм, нәдир бу бахыш,
Сән ки, азмамысан һаггын јолуну.
Сөјлә, гәлбиндәкин тез ол бир даныш.

Данышды Кабзонум, өзүндә вүгар.
Әлә бил дүјүшдән галиб чыхыбмыш
Чәкирәм дүняя, чәкирәм ки, чар.
Анам мәни билин јәһуди догмуш.

Бәли,фәхр эдирәм өз милләтимлә.
Билирәм әзаблар вериблер бизә.
Садә һәятымла тәбиәтимлә.
Сәадәт диләрәм әј халглар сизә.

Инсан яранмамыш, ган ичә, кедә
Тәбибләр, логманлар, яра сагалдар.
Шаһларын ериндә олсада, кәдә.
Готур кечиләр тәк, јолларда галар.

Әј инсан гәлбимин шаһысан, инан.
Сәнсиз бу тәбиәт нејә, дәјәрди.
Ҝөз яшы түкәрди, тәк олдуғундан.
Ким ону бизим тәк әзизләјәрди.

Севирик биз сәни, бил әј тәбиәт.
Гәлбинә яралар вуранларда вар.
Инсанда азалыб һүрмәт, мәрһәмәт.
Итибдир онлардан достлуг, этибар.

Лакин аллаһ ҝөрүр, билир һәр иши.
Вахтында һамыја о, пај ҝөндәрәр.
Тәләсмир инанын о, бөјүк киши
Сәһмана дүшәчәк һәят бир сәһәр.

Үчүнчү мәктуб

Мәним гәһрәманым гәләмим әсир.
Горхурам яздығым, пуч олуб кедәр.
Кимсә көрәчәкми ше'римдән хәјир.
Бәлкә, лага гоюб, мәнә көләрләр.

Никаран олурлар, ярадан гуран.
Санки, богачагдыр ону туфанлар.
Ону севәрләрми өрәкдән, чандан.
Бәлкәдә, сүпүрүб чүлә атарлар.

Һәмишә дәрд ејиб, гәм ичиб, шаир.
Гәлбиндә дәнизин фыртынасы вар.
Саг-чүрүк этмәји билир о, маһир.
Бәзәндә өзүнә, этмир этибар.

Инсан аллаһ дејил, чашмасын јолда.
Чох сәһвләр бурахар, чиј суд әмәнләр.
Ким чашмаз сөјләјин бу галма галда.
Мин чүрә ад гоюб, кәлиб-кедәнләр.

Мәнәм сөјләјәнләр, тез дүшүб атдан.
Анчаг, унудулмур күһнә яралар.
Сән өзүн көрмүсән бөјүк ярадан.
Нә гәдәр, халғыма бүһтан атыблар.

Шүкүрләр сәнә ки, яшаjырыг биз.
Сән бизи гуртардын гәм, дәнизиндән.
Нәдир күнаһымыз, нәдир сәһвимиз.
Бу чүрүк беjинләр, нә истәр биздән.

Дүнән бу күн деjил бу көнсә сабаһ
Севәчәк билирәм инсаны, инсан.
Һәр гәлбә мәрһәмәт салачаг аллаһ.
Гуртарар бизләри бу бәлалардан.

Сәнин ики әлин, бир башын вардыр.
Әкиз хәлг эдибдир, бизи ярадан.
Уча даглар башы, һәмишә гардыр.
Биз биркә кечирик бу гарлы jолдан.

Сәниндә аглын вар, зәкан вар гардаш.
Чалышаг бу дүнjа, бир чәннәт олсун.
Инсан олмалыдыр инсана сырдаш.
Истәрәм һәр гәлбә мәһәббәт долсун.

Дордүнчү мәктуб

Бағышла Кабзонум, мүмкүнсә әјәр.
Гәмләрә батыбдыр бу мәктубларым.
Шадлыгдан һәятда дейин ким безәр.
Гәлбимдә долудур дәрдим, губарым.

Инан ки, мәһәббәт шаиријәм мән.
Севкидән дојмајыр, һәятда күнүл.
Мәчнун узаг кәзмәз, көзәл Лејлидән.
Јохса, сусачагды ағачда бүлбүл.

Демә ки, бәдбинсән, сөнүксән бир аз.
Мәһәббәт олубдур мәсләким мәним.
Бир күндә өрәјим, севкисиз олмаз.
Онсуз, солачагды, күлүм, чәмәним.

Мән чәнан јолунда, мин чан гоярам.
Сахта мәһәббәтләр кимә кәрәкдир.
Онсуз алышарам бил, одланарам.
Нә эдә биләрәм, севән өрәкдир.

Севкидән шаирләр чох сөз языблар.
Вурғунун Һумајы, дилләрдә әзбәр.
Физули гәләми дејин кимдә вар.
Варса, орталыға чыхсын бәхтәвәр.

Мән Вурғун дејиләм, нүкәрәм она.
Ондан өјрәнмишәм ше'ри, сәннәти.
О, шүһрәт кәтирди, Азәрбајҹана.
Дүняя сәс салды, онун гүдрәти.

Онун сәләфијәм, севирәм мәндә.
Ҹәлалын күлләси, мәнә дәјибдир.
Гаранлыг кечәдә, бир көј чәмәндә.
Ода мәним кими, яр көзләјибдир.

Севирәм мән яры, севирәм енә.
Мәһәббәт бағында, өтән бир гушам.
Бикана дејиләм яр севкисинә.
Мән ону, гәлбимә сырдаш тапмышам.

Истиганлы олур бизим чаванлар.
Бакинин, Кәнҹәнин, торпағы кими.
Онларда севки вар, һәмдәки, вүгар.
Мәним ана юрдум,шаһдағы кими.

Бешинчи мәктуб

Әзизим Кабзонум, көзүм Кабзонум.
Индисә язырам, өз вәтәнимдән.
Ордадыр кәнчлијим, ордадыр чаным.
Биз ајры дүшмүшүк, бир-биримиздән.

Сәһәр ачыланда, ахтарырам мән.
Һаны "Гызыл гая", һаны "Шаһдағы"
Түстүләр, аловлар, чыхыр гәлбимдән.
Янырам итириб, ағыз додағы.

Нә эдим, олубдур дәрд мәнә һәмдәм.
Гынама, көз яшым даянан дејил.
Түкүлүб башыма, гучағ-гучағ гәм.
Нашиләр, һәр сөзә инанан дејил.

Белә бир күндәјәм, әј гәһрәманым.
Гынаяр, билирәм наданлар мәни.
Јолуну азмајыб мәним дастаным.
Гапыма гојмарам, кәда-күданы.

Тәмиз гәлбим илә, язырам инан.
Вәтән севкисиндән дојмаз өрәјим.
Һаны гыз "Бәнүвшә", һаны о, чәнан.
Өпүб әзизләјим, севирәм дејим.

Бәли о, торпағда доғулмушам мән.
Ҝөз яшым "Гудјалын" союнда ахыр.
Азәрбајҹан юрдум, "Губа"-лыям мән.
Гудјал јолларыма, һәсрәтлә бахыр.

Инҹинмәјин биздән, әј тәмиз сулар.
Мәним янан күнлүм, сиздән ајрылмаз.
Инанма, бош шејдир дуди-годулар.
Оғуллар аная, вәфасыз чыхмаз.

Алтынчы мәктуб

Индисә, язырам карпат дағындан.
Кәлин о, ерләри биз биркә кәзәк.
Мән илһам алардым, бил бу торпағадан.
Тарас Шевченкоя сәчдә эдәрәк.

Днеперин сулары гәлбиндән ахыр.
Вәтән дашларына, гурбанам дедин.
Бил уча дағларда шимшәкләр чахыр.
Бәзән севиндинсә, бә'зән гәм един.

Беләдир бу һәят әзәлдән бәри.
Чох заман көнәшдә, думандан безир.
Бә'зән һамар олмур, өмрүн јоллары.
Һагсызлары көрүб, һәятдан безир.

Сән галиб чыхмысан, вурушмалардан.
Сахта хүлялара ујмаг олармы.
Севмисән һәяты, өрәкдән-чандан.
Бу көзәл дүнјадан, дојмаг олармы?

Чалыш, силинмәсин адын дүнјадан.
Гарлы гыш, баһара зәрбә эндирәр.
Ким доюб, дүнјада көзәл һәятдан.
Бир күн ярананлар, бир күндә өләр.

Тәзә адәт дејил, билирик буну.
Вурушда ад алыр бил гәһрәманлар.
Билирләр дүнјанын пуч олдуғуну
Икид өләр, анчаг бир ады галар.

Адымыз галарса бил ки, дүнјада.
Яшарыг, әбәди даһиләр кими.
Јохса ширин өмүр кедәчәк бада.
Авара, сәфилләр, кәдалар кими.

Еддинчи мэктуб

Кабзонум, нечэдир "бачи"* дејэнлэр
Онларын севкиси мэлумдыр сэнэ.
Олубму бэзэниб сэни күдэнлэр.
Бэлкэдэ, дэјиблэр һэрдэн хэтринэ.

Онларын о, яшыл о, көј көзүндэ.
Элэ бил, һэятын севкиси вардыр.
Онун "чуји"** дејэн, ширин сөзүндэ.
Севирэм сөзүнүн кур сэси вардыр.

Охучум, севмэјэн инсан оларму.
Билирэм вурғунсан сэн о, гызлара.
Инчэ көзэллэрдэн дојмаг оларму.
Һэрдэн вурсаларда, гэлбэ мин яра.

Сэнин охудуғун о, нэгмэлэрдэ.
Мэһэббэт одунун истиси вардыр.
Онунчүн севирлэр сэни һэр ердэ.
Сэсиндэ "Рэшидин" нэфэси вардыр.

Сиз эј нэгмэкарлар эј нэгмэкарлар,
Инсан чүрүјэрди, сиз олмасајдыз.
Итиб, батачагды көзэл арзулар.
Дэрд чэкиб, ағларды күнүл арамсыз.

***-"бачи" - Украина дилиндэ "көрүрэм" дир.**
****-"чуји" – Украина дилиндэ "эшидирэм"дир.**

Охуюн Кабзонум, охуюн Һәрдән.
Мәним нәгмәләрим дүшсүн ядына.
Өмрүнә чаларам бил ки, өмрүмдән.
Чатсан Бинјаминин, сән имдадына.

"Языглар олсун ки, һәлә инсанлыг
Кәлиб етишмәјиб она бир анлыг."
Сәмәд Вургун

Сәккизинчи мәктуб

Бу күн Москвамыз гәм ичиндәдир.
Бөјүк бир фәлакәт, өз вериб она.
Дәһшәтләр чохалыб, түкәниб сәбир.
Ишкәнчә верирләр, рус баласына.

Чечинләр әлиндә тутуб автомат.
Ериндән дурана, зәрбәләр вурур.
Клуб дәрд ичиндә, һамы олуб мат.
Инсанын талеји дејин, бумудур.

Гәмләр дәнизиндә, өзүр инсанлар.
Санки, планетдә һәят гуртарыр.
Билин, ишкәнчәдән өзүлүб онлар.
Хырдача балалар фәряд гопарыр.

Инсан өлүм илә, өз-өзә кәлиб.
Бунлары көрмүсән әј гәһрәманым.
Иблисләр, шејтанлар, санки, дирчәлиб.
Дағылыр күнлүмдә, бил ханиманым.

Күнләрлә, отуруб бу күнаһсызлар.
Хаин элләриндән өлүм көзләјир.
Инан ки, чөрәксиз, сусуздур онлар.
Ачлығдан балалар санки, мәләјир.

Аллаһым, јалварыб дејирәм сәнә.
Кәл ат өрәкләрдән бу, шејтанлары.
Бүтүн инсанлары чыхарт ағ күнә.
Һеч кимин галмасын дәрди, губары.

Јохса, бир-бирини дидәчәк инсан.
Онларын артыбдыр, нәфси, тамаһы.
Инан ки, ичәрләр су еринә ган.
Јадына салан јох, бөјүк аллаһы.

Көрүрсән, өлүмләр чох учузлашыб.
Сәбримиз түкәниб, јол көстәр бизә.
Инсан вәһшиләр тәк, бил гудузлашыб.
Һәјат белә кетсә, ган чыхар дизә.

Мәни гынамајын, јол азмамышам.
Көзәмлә көрәни јазырам инан.
Гәмләр дәнизиндә, гәмә батмышам.
Белә вәһшиликләр, көрмәјиб чаһан.

Салон сакит, яшлар ахыр көзләрдән.
Басыбдыр баласын багрына ана.
Күмәк көзләјирләр инан бизләрдән
Нәзәрләри галыб оян-бу яна.

Бу вахт, сол гапыдан кирир бир инсан.
Бојлу-бухунлудур "Короглу" кими
Кабзонун гәлбиндән түкүлүр лејсан
Пајызда кур яған боз-долу кими.

Белә көрүнүр ки, инсан өрәји,
Дашданда бәрк олур, билмирдим буну.
Узат әлләрини чағыр фәләји.
Көстәрсин бизләрә һаггын јолуну.

Чашыр гәһрәманым, белә дәһшәтдән.
Онларла сүлһ дили тапа билмәјир.
Иблис дәрс алармы һәр мәзәммәтдән.
Кабзонум һирсиндән, бармаг кәмирир.

Хырда ушаглары о, көстәрәрәк.
Онлар чан өстәдир, көрмүрсүз мәјәр.
Өлсәмдә онлары апарам кәрәк.
Бу күрпә балалар языгдыр, өләр.

Јыгды балалары, јыгды бир яна
Гәлбиндә думанлар, көзүндә яшлар,
Мәним гәһрәманым дүшүбдур дара.
Бахыб аналара эдир аһу-зар.

Әлачсыз галараг, чыхды о, чүлә.
Күрпә балаларын тутуб әлиндән.
Көзүндән яғырды, яш килә-килә.
Гуртара билмәди, халғы өлүмдән.

Инсанлар, узагдан бахырды она.
Оса, кәдәрлиіди мәглублар кими.
Өшүтмә дүшмүшдү санки, чанына.
Лејсанлара дүшән, илк баһар кими.

Эпилог

Гуртармаг истәрәм, бу әсәри мән.
Анҹаг, өрәјимдә галыб арзулар.
Чох асан көрүнүр, бахана кендән.
Гәлбимдә туфанлар, тутмајыр гәрар.

Мәним яздығларым нә верди, халга.
Сахта өмүдләрә, инанмаз инсан.
Нә гәдәр истәсән су түк бардаға,
Әјәр сыныгдырса, даянмаз инан.

Бәлкә мә'насыздыр бу, яздыгларым.
Охуҹум тәрс бахыб көләчәк мәнә,
Ишыг сач күнәшим, кәл әј баһарым.
Јол вермә, гәлбимин өшүтмәсинә.

Никаран олурлар, язан-ярадан,
Санки, эл ичиндә ҹинаети вар.
Дилләрә дүшәрми көрән будастан
Яда саларлармы мәни инсанлар.

Кабзонум билирәм, зәифдир гәләм.
Нејнәјим, өрәјим язмаг истәјир.
Долудур, бошалмаг билмәјир синәм
Ше'рими севәнләр, яз-ярат дејир.

Азәрбајҹан дилиндә ше'рләр

Ит вә чаггал

Тәмсил

Бир күн, бир чаггал итә деди, чох хәлвәт.
Кәл сәнинлә дост олаг, баглајаг өлфәт.
Бу фермадан сөјлә, көрүм нә, көрмүсән сән.
Фикримә сән шәрик олсан, чох хејир көрәрсән.
Ит деди: чаггалсан, яхшы адын вар,
Чох дүзкүн ад вериб сәнә инсанлар.
Пешәндир һәр заман бил, ријакарлыг.
Күнәш нур сачанда, сән арырсан гаранлыг.
Дәјиб, пәнҹәсијлә дидди чаггалы һаман.
Бәли, чох чаггаллар көрүб, бугоҹа дөвран.
Демәјин, чаггаллар мәшәдә-ҹүлдә олур.
Белә чаггал ҹилди кејән, инсанда олур.

1970
Губа

Сәмәд Вургуна

Әј халғын мәрд оглу, елләр шаири,
Унутмаз күнүлләр, унутмаз, сәни.
Көзир нәгмәләрин кәзир, һәр ери.
Яндырыр сусмағын әзиз вәтәни.

Яшадар, мин илләр, сәни Вагифин,
О, әзәмәт долу, мәрданә сәси.
Унутмаз, һеч әсла, Фәрһад-Ширинин,
Галибләр јурдунун, одлар өлкәси.

Чох әсәрләр вәсф этдин, Азәрбајчана.
Унудармы сәни, аг бирчәк ана.
Әј көзәл јурдумун, бөјүк шаири
Эл верди гүдрәти бизим Сарвана.

Халгымыз һәр заман сәнин адыны
Һүрмәтлә яд эдир, күнүл бағында
Севирдин јурдумун илк баһарыны,
Хошбәхт инсанларын бу шән чағында.

1965
Губа

Никаран өвлад

Никаранам, көјләрин,
Бу одлу нәфәсиндән.
Бонбаларын сәсиндән.
Бағры ярылыр ерин.

Никаранам, никаран.
Ағлым кәсир, көз көрүр.
Инсан, инсан өлдүрүр.
Пәшман олур, доғулан.

Никаранам, кәл яхын.
Мәнимлә биркә даян.
Мәним кими, сәндә ян.
Һара кедир, бу ахын.

Никаранам, Гарабаг,
Мән өзүмдән күсмүшәм.
Дәрдә гәмә дүшмүшәм.
Яр гәлбими, яхшы бах.

Өвладынам, әј вәтән.
Һара кедиб, даянсам
Сәнсиз кәзиб, долансам.
Ган сызылар көзүмдән.
Никаранам, мән сәндән.

1990
Губа

Рус көзәлинә

Човгунлу бир сәһәр, гарлы бир сәһәр,
Дурмуш пәнчәрәдә бир рус көзәли.
Даянмыш бахышы тутгун, мүкәддәр.
Санки, түкәчәкдир бағлар хәзәли.

Амандыр, амандыр, әј көзәл пәри,
Нәдир бахышында бу кәдәр, бу гыш,
Биз ки, унутмушуг гәмли күнләри.
Нәдир, бу тәлатүм нәдир, бу бахыш.

Сизләрдә, һәр шәјдән чох севирләр гыз.
Инсан додағында, күлүшә бахмаг.
Бәс нијә, гәмлисән де, нијә, јалгыз.
Нә үчүн, чәкирсән өрәјимә даг.

Бәлкә, күсүб сәндән, севкили ярын,
Бәлкәдә, инчидиб, јола салмысан.
Гој күлсүн, күнәш тәк, сәнин амалын.
Сән ки, мәһәббәти элдән алмысан.

Азәри юрдундан гонағам сизә
Сәндәки, севинчдә, гәмдә мәнимдир.
Кәлмәсин бу бирлик, бу достлуг көзә.
Русия мәним дә өз вәтәнимдир.

1960
Губа

Инсана сәадәт верин

Тарихә баханда көрүрүк ки, биз.
Нечә ган ичәнләр кәлиб, кетмишләр.
Ијрәниб, онлардан бизим, гәлбимиз.
Нә гәдәр, инсана, зүлүм этмишләр.

Бу дүнја мәнимдир, деди: Искәндәр.
Мәнәм ер аллаһы, баш эјин мәнә.
Чүрүјүб јолларда галды кичбәсәр.
Фәлакәт кәтирди, сәлтәнәтинә.

Неронлар, Гачарлар, нә гәдәр сајым.
Ишкәнчә вердиләр инсан оғлуна.
Дарыхды көјләрдә көнәшим, ајым.
Һа вахт дүшәчәкдир, һәят сәһмана.

Кетсәдә, өмүрләр, кечсәдә, илләр.
Енә кәри галыр, һәятдан шуур.
Яздылар даһиләр нечә мин әсәр.
Яхшыны-яманы, надан унудур.

Билирсиз һетлирин һәятыны сиз.
О, торпаг оглуна, ганлар уддурду.
Гәмләр дәнизинә дүшдү гәлбимиз.
Инсана сагалмаз, яралар вурду.

Инсан, әл чәкмәјир пис нијәтиндән
Енәдә, тиканлар көрүнүр көзә.
Һәрдән фикрә далыб дүшүнүрәм мән,
Бәс нә вахт, бәхтимиз күләчәк бизә.

Охучум, мән бәдбин дејиләм инан
Нечәдә шириндир бу һәјат мәнә
Дејирәм, һеч заман чашмасын инсан.
Јол азыб дејмәсин сәнин хәтринә.

2004
Израил

Гоншу гызы

Сән гәлбимин мәш'әлини,
Яндырмысан, гоншу гызы.
Өз кәләрә һәр сиррими.
Гандырмысан, Гоншу гызы.

Унутмарам, кечсә заман.
Дүнсә һәят, дүнсә, дөвран.
Нишанәми бармағындан.
Чыхармысан Гоншу гызы.

1960
Губа

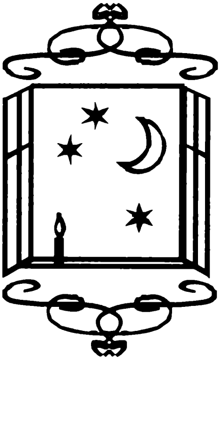

Ачы рүзкар

Һәләдә сәрт әсир бу ачы рүзкар.
Нәјә сечилмәјир, яхшылар писдән.
Енәдә кечикир, севимли баһар.
Санки, баһар дејил, гышдыр һүкүмран.

Өмүдсүз яшамаг, вәрдишим дәјил.
Көзәл кәләчәјә инанырам мән.
Тәрки дүнјалыға мәндә јох, мејил.
Бүтүн планетләр дүшсәдә көјдән.

Мәним бу ше'римдә ахтарма нөгсан.
Гәләм зәифсәдә, язмаг истәјир.
О, кечмәк истәјир, фыртыналардан.
Илһам ондан гачыр, оса кәл дејир.

Бүтүн варлығымла бағлыјам она.
Ше'р сиз кечмәди накам кәнчлијим
Һәят атды мәни, мин-бир ојуна.
Итди тапылмады, тамам кәнчлијим.

Дағлар ағарыбдыр, кечибдир яшым
Өмүрдән кечмишдир, алтмыш бир баһар.
Мин даша, - кәсәјә, дејибдир башым.
Билмәдим, өмүрә јохмуш эһтибар.

Өмүдсүз јашамаг вәрдишим дејил.
Көзәл кәләчәјә инанырам мән.
Тәрки дүнјалыға, мәндә јох мејил.
Бүтүн планетләр дүшсәдә көјдән.

1990
Губа

Севкилим

Бизим севинҹимиз, дүнјалар гәдәр.
Арзумуз дујгумуз, дәрјалар гәдәр.
Бизимдир кәләҹәк, бизимдир сәһәр.
Кәл, уча дағларда кәзәк, севкилим.

Ахшам ишдән гоша гајыдан заман.
Шәфәгли лампалар алышан заман.
Илһам ҹоша кәлиб о, ҹошан заман.
Инҹи тәк мисралар дүзәк севкилим.

1970
Куба

Мәним шаһ дағым

Думана гәрг олуб, бу уча дағлар.
Күнлүм яса батыр, ону көрәндә.
Өшүјүр, титрәјир, яшыл јарпаглар.
Гәмләрә батыбдыр, көзәл чәмәндә.

Илдырымлар чахыр, кәсир торпағы.
Санки, гыссас алыр ондан, тәбиәт.
Мәглуб этмәк олмаз һәр уча дағы,
Онда көчлү олур сәбир, мәтанәт.

Лејсанлар яғсада, онун башына.
О, енә мәрданә даяныр, дурур,
О, мүһкәм япышыб өз торпағына,
Вәтән гүрурудыр, ондаки гүрур.

Мән сәнә бағлыјам, мәним шаһдағым.
Ше'рим илһамыны сиздән алыбдыр.
Сән мәним гәлбимсән, сәнсән даяғым,
Ширин арзуларым орда галыбдыр.

Орда вурулмушам, гара көзләрә.
Севәнләр, һеч заман этмәз хәјанәт.
Ким вургун олмајыб, шух көзәлләрә.
Гәлбә рүвнәг верир, севки, мәһәббәт.

2004
Израил

Наакам мәһәббәт

Бир заман гүссәдән, гәмдән узагдым.
Гаршымда көләрди, инчә додаглар.
Мән өз варлығымы она, бағладым.
Билмәдим, әһдини дананларда вар.

Севмисән бир гызы, күнүл вермисән.
Унудуб о, сәни ядларла кәзир.
Әшгин бағчасындан бир күл дәрмисән,
Ода ки, гохланыб, мәһв олуб, кедир.

Янмазмы, инсанын гәлби атәшсиз
Илк әшги күл олуб, ерә дүшәндә.
Севәнләр әлбәт ки, сиз биләрсиниз,
Нечәдир, әгярла яр көрүшәндә.

1970
Губа

Фитнәли көзләр

(Аjазлы, шахталы, бир гыш ахшамы)
Сөндү гәлбимдәки, мәһәббәт шамы.
Һүчум этди мәнә, союг күләкләр.
Меjл этди өзкәjә, севдиjим дилбәр.
Унутду, анмады, өтән көнләри.
Вүсалсыз, дүнjанын нәдир дәjәри.
Олдум гәм чүлүндә гәмләрә дустаг.
Һамы кама етди, һамы севинди.
Мән исә, бу чүлдә ялгыз галараг.
Нәjнәjим, бәхтимә бир күн күлмәди.
Гәлбими одлара яндыран о, гыз,
Кечәндә күчәдән һәj сүзә-сүзә,
Яхынлашдым она күчүз, тагәтсиз,
Күнүл дәфтәринә дәрд яза-яза,
Дедим: әһдин һаны, илгарын һаны,
Әj афәт, көзләрин фитнә яратды.
Илк эшгинә һәсрәт гоjдун бу чаны.
Мәһәббәти, элләр көрдү, ким атды.
Әj афәт көзләрин фитнә яратды.

1960
Губа

Дырнаг арасындаки
Сөзләр, Сәмәд Вурғундур

Губа јолунда

Кәләндә Бакидән, Губая сары.
Кечирсән нечә кәнд, нечә, шәһәрдән.
Кәзмишәм мин кәрә, бу торпаглары.
Севирәм бу юрду, чандан өрәкдән.

Сумгајыт јоллары гәлбимдән кечир.
Иј верән түстүләр чыхармы, яддан.
Насосны јоллары узаныб кедир.
Сонрада, кечирсән көзәл заратдан.

Кәлиб чатырыг биз булаг башына.
Гәлбимин одуну, сүндүрүр сулар.
Бахараг, вүгарла бешбармағына,
Дуалар яғдырыр бурда, инсанлар.

Сијәзән фәхр эдир буругларыйла.
Дурублар ян-яна, ағачлар кими.
Севинир, яшајыр, арзуларыјла.
Күнәшли, чичәкли, илк баһар кими.

Күнлүм аһу-зарда, чохалыб гәмим,
Мүшфигин көзләри бахыр өзүмә.
Дағ бојда дәрдин вар, әј сијәзәним.
Һәјранам, сәндәки, белә дүзүмә.

Бөhтанлар атдылар, эл шаиринә.
Јурдундан дидәркин салдылар ону.
О, hәјкәл гајытды, өз вәтәнинә.
Элләр унутмаз hеч, шаир оғлуну.

Мән ондан ајрылдым, көзүмдә яшлар.
Јоллар Дәвәчијә узаныб, кедир.
Бурдадыр танышлар, достлар, гардашлар.
Меhрибан өзләрдән, өрәк севинир.

Кедирәм орадан, Губая сары.
Шаhдағын әтири, кәлир узагдан.
Көрүнүр көзүмә, дағларын гары.
Дојмаг олармы hеч, белә торпагдан.

Чатырам Губая, өрәјим әсир.
Гәлбимә нур сачыр, бу торпаг мәним.
Узагдыр, Гудјалдан, чохдандыр шаир.
Мүмкүнсә бағышла, ону вәтәним.

Кәтирин одлары түкүн башыма
Белә ајрылыгдан безмишәм инан
Губа сөзү язын мәзар дашыма
Чүрүк бир ағачдыр вәтәнсиз инсан.

2004
Израил

Сәнин тәк севә биләјдик

Ишдән гајыдырдыг, биз ахшам чағы.
Тәпәдән энирдик, эвләрә сары.
Союг өшүдүрдү, әли, ајағы.
Гәлбләрә кирмишди дағларын гары.

Янымда кедирди, гоншумуз Сәнәм.
Итирмиш әрини, ганлы вурушда
Дүшмүрдү өзүндән, көзүндән, дәрд гәм.
О, әрсиз галмышды, бу чаван яшда.

Бир оглу вар иди, чатмышды яша.
Дәчәл ушаг кими, бахмырды сөзә.
Гошулмушду, надан доста, јолдаша.
Санки, тикан олуб, кирмишди көзә.

Сөјләдим, бу ушаг инчидир сәни.
Бәлкәдә јығасан әл, аяғыны.
Һирсиндән аз гала, сөјәрди мәни,
Вурарды, башыма, су бардағыны.

Деди, о, чавандыр дүзәләр инан.
Вахт кәләр, намуслу бир киши олар.
Она мән верәрәм, чанымы гурбан.
Одур, кечмишимдән мәнә ядикар.

Əvləndi bu oғлан, һамы севинди.
Сəнəм нəвəлəри, басды бағрына.
Гəмлəри унудуб, күлүрдү инди.
Шүкүрлəр эдирди, ярадaнына.

Нечəдə баласын севир аналар.
Нечəдə, бөјүкмүш онларда өрəк
Баласына севинч, шадлыг, арзулар
Өмрүнү, көнүнү, гурбан верəрəк.

2005
Израил

Гара хәбәр

Бу ше'р Элдар Ханукаевә һәср олунур

Бу күн чох тутугундур, көнәшин өзү
Долубдур кәдәрдән шаирин көзү
Дағларын башына думан, чән кәлир
Дәниз фыртынасы көјә јүксәлир.

Өрәјим од тутуб, бу фачиәдән
Инанын, гүссәдән өләчәјәм мән
Кедир, бу дүнјадан, кедир бир чаван
Көзәл арзулары гәлбиндә галан.

Әбәди торпағда ятачаг бу күн
Ишыглы дүнјадан кедечәк бүтүн
Гәм чәкиб ағлајыр, гоһум гардашлар
Түкүлүр сел кими, көзләрдән яшлар.

Һәр заман ағладыр, күврәлдир бизи
Биздән әл чәкмәјир, гәмләр дәнизи
Биз узаг кәзирик гәмдән кәдәрдән
О, са яхынлашыр әл чәкмир биздән.

Бинјамин гәм чәкир, Элдар гардашым
Дәрддән гуртармајыр бәлалы башым
Сәнин өлүмүндән сарсылмышам мән
Ганлы яшлар, ахыб мәним гәлбимдән.

2007

Көзəл ханəндə

Бу шеʼр Лазыр Ханукаевə итһаф олунур

Алыб əлинə тары
Саламлаjыр баһары
Вəсф эдир досту-яры
Бизим Лазыр ханəндə.

Һамар кетмир буһəят
Дүврə вурур каинат
Оху бизə мугамат
Бизим Лазыр ханəндə.

Сəсин өрəкдəн кəлир
Мəним гəлбими дəлир
Наданлар буну билмир
Бизим Лазыр ханəндə.

Чалыш тəмиз ад ал сəн
Өрəклəрдə галарсан
Нəгмəjлə учаларсан
Бизим Лазыр ханəндə.

Бинjамин дəрд истəмəз
Һəр етəнə сир вермəз
О, достлуғу итирмəз
Бизим Лазыр ханəндə.

2007 Израил

Биніамин Исаков нә ханәндә Иосиф бен Юхаі

Ханәндә Лазыр Ханукаев

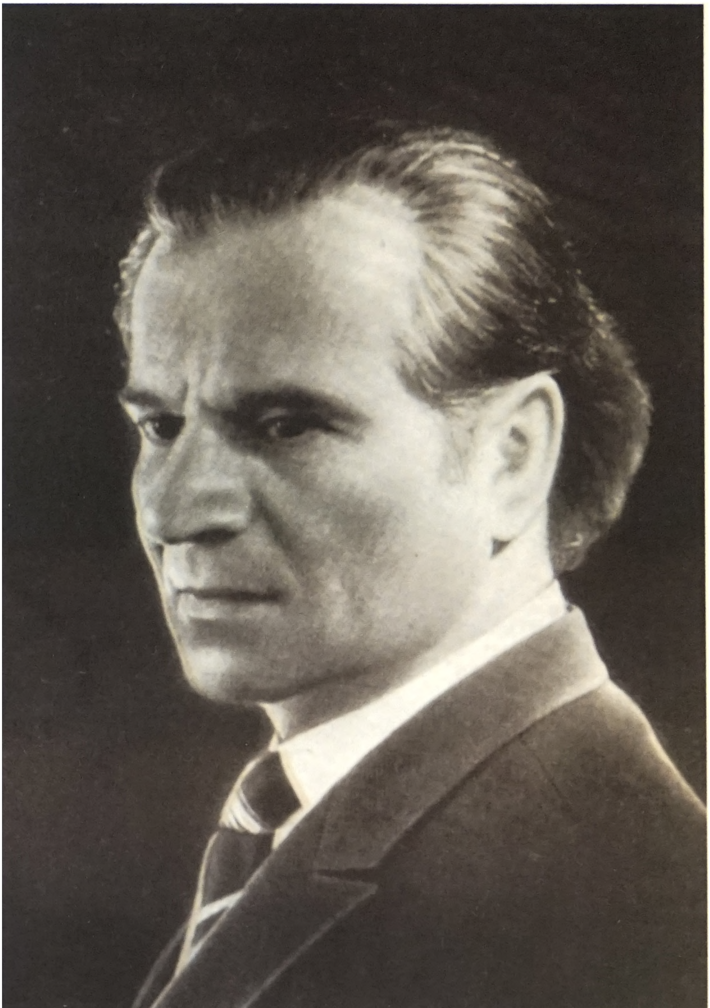

Народный артист РСФСР Танхо Израилов

Народный артист РСФСР Иосиф Матаев

Народный артист СССР Иосиф Кобзон

Гарачы фачиәси

Мәним башладығым бу кичик әсәр.
Ганлы көз яшына буланыб бүтүн.
Узаг бир кечмишдән верирәм хәбәр.
Туфанлы дәнизә дүшмүшәм бу күн.

Яздығым бу әсәр гәмкин олсада,
Ян кечә билмәдим бу һәгигәтдән.
Гәлбимә аловлар, одлор долсада,
Күмәк көзләмирәм кәлиб, кедәндән.

Мәним гәләмимә зәиф десәләр
Чохлары, удсада бу мәһкәмәни
Вәһши гурдлар кими мәни дидсәләр
Јолумдан дүндәрә билмәзләр мәни.

Мән нифрәт эдирәм, бош беjинләрә
Онлар инсанлара бүһтан атырлар
Адамы салырлар, мин-дәрди-сәрә
Учуз әшя кими алыб, сатырлар.

Партлама, өрәjим янма, өрәjим.
Чохдур фачиәләр тарихә бахсан.
Отелло, Фәхрәддин һансыны деjим,
Бунлары язана деjирәм әһсән.

Мәним сә яздығым бу гәмли дастан
Дејәсән, охшары јохдур бунлара
Билирәм, һәр шеји көрүр ярадан
О, Ки бәнзәмәјир, пуч инсанлара.

Демәки, һәгигәт дејилдир бунлар.
Сөз итмәз дејилсә инсан наминә.
Өрәјим долудур көзәл арзулар.
Һәрдән дә дүшүрәм гәм аләминә.

Букүнкү мөвзунун, бу фачиәнин.
Хәмири јогрулуб гәмли сөзләрдән.
Бәлкәдә, ағрајар өрәјин сәнин.
Сән кәт, чәкәчәјәм бу дәрдләри мән.

Бүтүн ер үзүндә олан инсанлар.
Мәнә доғмадырлар, инанын буна.
Инсан, инсан үчүн сәадәт арар,
Јыхылса, јапышар онун голуна.

Гатышыб фикирләр, өрәк јорулуб.
Кетдијим мәнзилин јоллары узаг.
Гәлбимә мин чүрә одлар вурулуб.
Бу янмыш күнлүмә, тапмырам даяг.

Голумда гүввәт јох, сөзүмдә тәкәр,
Һардадыр Вурғунун сөз хәзинәси,
Етәр бу гаранлыг, ачыл әј сәһәр,
Көрүнсүн ше'римин, тәмиз нәфәси.

Сизә данышдығым, бу әһвалаты
Нурани бир киши сөјләјиб мәнә
Чох ағыр, кечсәдә онун һәяты
Ялан сөз кәлмәјиб онун дилинә.

Оғлум, гарачылар кәлмишди бизә,
Араба долујду күрпә ушаглар,
Кәндин палчыглары, чыхмышды дизә,
Гышын, јохсулларла әдавәти вар.

Араба галмышды, чүлүн дүзүндә,
Гарачы әр, арвад кәлдиләр кәндә,
Әлләрдә чанталар, дәмирлә долу,
Әзабла кечдиләр, бу палчыг јолу.

Ағыр кисәләри чәкәрәк онлар,
Кәлиб етишдиләр, кәнд мејданына.
Көјдән түкүлдүкчә, яваш-яваш гар,
Өшүтмә салырды, инсан чанына.

Әлләри шишмишди гарагыларын.
Бармағын учлары, налә чәкирди.
Дәрдинә шәрик јох, бу инсанларын.
Көзләри лејсан тәк, яшлар түкүрдү.

Түкдүләр, бир тәһәр дәмир-дүмүрү,
Машалар, бир яна, наллар бир яна.
Бөјүк фачиәдир, јохсул өмүрү.
Кимдәдир шуачәт бу сөзү дана.

Нәјә даянырсан, сусурсан өрәк,
Сән чыха билмәзсән гәм дәнизиндән.
Олуб кеченләри халга кәстәрәк,
Бәлкә, әл чәкдиләр пис әмәлләрдән.

Сатдылар бир гәдәр, дәмир-дүмүрдән,
Гарачи әр-арвад чох севинирди,
Онлар чох пешманды, белә өмүрдән,
Инан, таләјинә, нифрәт эдирди.

Вердиләр чохуну дәјәр-дәјмәзә.
Гышын шахтасындан безмишди онлар.
Санки дүшмүшдүләр бузлу дәнизә,
Һәјатын, нә гәдәр фачиәси вар.

Алдылар, бир гәдәр, чөрәк пуллара
Галан дәмирләри јыгдылар онлар.
Дүшдүләр, енәдә палчыг јоллара,
Нә гәдәр, әзаблар чәкиб инсанлар.

Гајыдыб кәлдиләр, јоргун, пәришан.
Күрпәләр көзләјир, ана јолуну.
Инанын һүкмүнү, көстәрир заман.
Көрмүшүк һамымыз һәятда буну.

Нә гәдәр әзаблар чәкмишик гардаш,
Бу эви јыхылмыш, заман әлиндән.
Нә гәдәр түкүлүб, көзүмүздән яш.
Гара ганлар ахыб, инсан гәлбиндән.

Билсәјди инсанлар, билсәјди әјәр,
Ишкәнчә чәкәчәк, дүняда бунлар,
Инанын, һәята һич кәлмәздиләр,
Нә билсин һәятын әзаблары вар.

Араба көрүнду, чох севиндиләр
Баласын бағрына салачаг онлар
Севинди шад олду донмуш күнүлләр
Инсан өрәјинин һикмәтләри вар.

Билин ки, өрәкдә олан арзулар
Улдузлардан чохдур инанын буна
Һајыфки, өмүрә јохдур эһтибар
Һәјат зәрбә вурур инсан оғлуна.

Һәрдән көрүрсән ки, бу дүз јоллардан
Чәкиб апарырлар сәни јохуша
Бири әлдән тутур, бири аягдан
Вururлар башыны кәсәјә даша.

Чатды гарачылар арабасына
Элә бил дирилди, донмуш балалар
Севинди бахдыгча өз анасына
Санки, ишыг сачды сөнмүш улдузлар.

Бу заман көрүнду узагдан атлар
Кәлиб етишдиләр, гарачылара
Ким билир, бунларын гәлбиндә нә вар
Һәрдән инанмырам, мән инсанлара.

Гарачы арвада әл узадараг
Чәкдиләр гадыны өзүнә сары
Ушаг арабадан өзүн атараг
Дәјди синәсинә атын наллары.

Јыхылды бир даһа, көзүн ачмады
Әбәди бағланды, гара көзләри
Сөндү көјдә күнәш, ишыг сачмады
Бирдә ешидилмәз ширин сөзләри.

Горхораг атлылар бу фачиәдән
Гачдылар узаға, әли ганлылар
Мән разы галмырам әј көјләр сәндән
Нә гәдәр ишкәнҹә чәкир инсанлар.

Атылды торпаға, бала янына
Вурду палчығлара ана башыны
Бирдә деје билмәз бу ушаг ана
Нә гәдәр, түксәдә о, көз яшыны.

Яза билмирәм мән, инанын мәнә
Чәтиндир данышмаг, бу әһвалаты
Нечә баша салым, нә дејим сәнә
Санки, учан гушун сыныб ганады.

Өрәјим күврәлиб көз яшым ахыр
Инанын сарсылдым бу әһвалатдан
Санки, көјләр мәнә кәдәрлә бахыр
Элә бил, безмишдир о, да һәятдан.

Аллаһым, билирәм тәләсмирсән сән
Һәјранам догрусу сәндәки сәбрә
Ахы алышырам, од тутурам мән
Зән эт пејгәнбәрәм, даныш бир кәрә

Даныш гурбан олум, әј jараданым
Һардан кәлиб тапыр, әзаблар бизи
Кор олду көзләрим, түкүлүр ганым
Инан боғур мәни, гәмләр дәнизи.

Сәнин мәсләһәтин, сәнин нијәтин
Һәммишә дүз олуб бөјүк jарадан
Гәлбимдә долудур, бил мәһәббәтин
Истәрәм әзаблар чәкмәсин инсан.

Күрпәчә бир ушаг додаг бүзәрсә
Онун бу кәдәри өзүр гәлбими
Бахыб көзләримә о, күлүмсәсә
Мән дә унудурам кәдәри гәми.

Нәјди у ушағын, нәјди көнаһы
Чаһил инсанларын өзүнә ләнәт
Jада салмајыр бөјүк аллаһы
Бә'зи, өрәкләрдә олмур мәрһәмәт.

Ятыр торпаг алтда, ятыр о, ушаг
Ананын өрәји одланыр һәр ан
О, тапа билмәјир күнлүнә даяг
Өлмәјә тәләсир күсүб һәятдан.

Гынама охуҹум, гынама ону
Баласын чох севир инан аналар.
Ким көрмәк истәмәз бала тоюну
Янды, күлә дүндү, көзәл арзулар.

Бирдә даянармы, онун көз яшы
Әбәди гачыбдыр ондан сәадәт
Бахараг аная, о, гәбир дашы
Ҝүнәһкар инсан тәк, чәкир хәҹаләт.

Сон

2007 Израил

Китабын ичиндәкиләри
(содержание)

Бир нечә сөз	3	Вәтәнпәрвәр шаир	4-12

Шерһој чувури

Чүтами Гүбәјму	13	Пәшму бистори	31
Яр хостокор	14	Зу бијо	32-33
Дәријо лол поисти	15	Дәрдлуни дүнјо	34
Духдәр Дәрбәнди	16	Әри хубә инсонһо	35
Хәһәркили тү	17	Әри бәбә	36
Шаирһо	18	Әри шаир Шәлму	37
Дәрмуј дул	19	Әри Яша Машијохов	38
Пучи дүнјо	20	Залуми дунјо	39
Дәдәј ә сәр чун вә	21	Шорә һәрси	40
Гурбу кәрдом	22	Нәгарәт	40
Јоршолојим	23	Рүбаи	41
Һовункор	24	Гәзәл	42-43
Холлүјә духдәр	25	Һорој зәнит	44
Хуб настанбүрүм	26	Дәрмуј дүл	45
Никәрәј Гудјал	27	Рихд	46
Сијә чумһо	28	Нәвәһо	47
Чуммә хов нәди	29	Хубһо кәрәки	48
Дәдәј	30		

****

Ләзкинка (поэма) 49-63

Кабзона яздығым мәктублар

Пролог	64-65	Бешинчи мәктуб	74-75
Биринчи мәктуб	66-67	Алтынчи мәктуб	76-77
Икинчи мәктуб	68-69	Еддинчи мәктуб	78-81
Үчүнчү мәктуб	70-71	Сәккизинчи мәктуб	82-83
Дордүнчү мәктуб	72-73	Эпилог	84

Азәрбајҹан дилиндә шеҗрләр

4т вә чаггал (тәмсил)	85	Иәним шаһ дағым	96
Ѐәмәд Вургуна	86	Јаакам мәһәббәт	97
4икаран өвлад	87-88	Фитнәли көзләр	98
ᄀус көзәлинә	89	ᄀуба јолунда	99-100
4нсана сәадәт верин	90-91	Ѐәнин тәк севә	
ᄀоншу гызы	92	билҽјдик	101-102
Ағы рүзкар	93-94	ᄀара хәбәр	10
Ѐевкилим	95	Көзәл ханәндә	10

****

ᄀарачы фачиәси (поэма) 111-119

Бинјамин Исаков. “Никәрәј Гудјал”.